БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ● № 183 (19.559). ● 1986 йил 8 август, жума ● Баҳоси 3 тийин.

БУГУН — ЯГОНА СИЁСИЙ КУН

ПАРТИЯНИНГ ОЛИЙ МАҚСАДИ

Бугун республикамизда навбатдаги Ягона сиёсий кун ўтказилади. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, область, шаҳар, район партия комитетлари аъзолари ва аъзоликка кандидатлари республика коммунистлари, ишчилари, колхозчилари, зиёлилари, ўқувчи ёшлари билан учрашадилар. Бу галги Ягона сиёсий куннинг мавзуи — «Истеъмол моллари ишлаб чиқариш ва хизмат соҳасини ривожлантириш Комплекс программасини амалга ошириш — умумхалқ иши».

Меҳнаткашларнинг турмуш даражаси муттасил ўсиб боряпти. Ўн биринчи беш йиллик мобайнида аҳолининг реал даромадлари анча ўсди, ишчи ва хизматчиларнинг ўртача ойлик иш ҳақи, колхозчилар меҳнатига тўланадиган ҳақ кўпайди.

Истеъмол буюмлари ишлаб чиқариш ҳам жадал суръатлар билан ўсиб боряпти. Аммо шу билан бирга бу соҳада жиддий камчиликлар бор. Айрим корхоналар халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқариш топшириқларини бажармаётирлар. Маиший хизмат кўрсатиш соҳасининг иши ҳам ҳозирги кун талабига жавоб бермайди. Аҳоли жон бошига ҳисоблаганда хизмат кўрсатиш бўйича республика мамлакатда ўн бешинчи ўринда турибди. Ўн иккинчи беш йилликда истеъмол моллари ишлаб чиқариш ва хизмат соҳасини ривожлантиришда кескин бурилиш ясаш партия, совет ташкилотлари, хўжалик органлари олдида турган муҳим вазифадир. Ягона сиёсий кунда докладчилар ана шу вазифалар ҳақида батафсил тўхталадилар.

МУСОБАҚА БАЙРОҒИНИ БАЛАНД КЎТАРАЙЛИК

— Биз бу беш йилликда мамлакатимиз тараққиётининг нақадар улуғвор планларини амалга оширишимиз лозимлигини аниқ тасаввур этамиз. Белгиланган марраларга бутун куч-ғайратимизни ишга солиб яна ҳам унумлироқ, яна ҳам сифатлироқ меҳнат қилибгина эришиш мумкин.

Ўзбекистон ССР Олий Советининг кейинги сессиясида республикани иқтисодий ва социал ривожлантиришнинг ўн иккинчи беш йилликка мўлжалланган Давлат планини муҳокама қилиш чоғида депутат Нина Петровна Мамедова шундай деб айтганди. Бу сўзлар ўз бурчини, тараққиётимизни жадаллаштириш режаларини амалга ошириш учун умумхалқ курашидаги масъулиятни нечоғли чуқур тушунишнинг ажойиб намунасидир.

Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати Н. Мамедова «Иржарсовхозстрой» тресты кўчма механизациялашган колоннасининг сувоқчи-бўёқчилар бригадасига раҳбарлик қилмоқда. Беш йиллик топшириқларини муддатидан илгари бажариш учун бошланган социалистик мусобақага фаол қўшилиб, бу коллектив ярим йиллик планини 105 процент бажарди. «Тез, сифатли, тежамли!» — чўлқувар бинокорлар шу шиор остида ишлаб, меҳнат унумдорлигини оширишнинг янги-янги резервларини қидириб топмоқдалар.

Бундай мисоллар оз эмас. Ўзбекистон меҳнатчилари КПСС XXVII съезди қарорларини, ўн иккинчи беш йиллик планларини муваффақиятли амалга ошириш учун мусобақа байроғини тобора баланд кўтармоқдалар. Бу умумхалқ ҳаракати янги қувватларни илдамроқ ишга туширишга, ишлаб чиқаришнинг барча жабҳаларида ишни қайта қуриб олишга, резерв ва имкониятларни тўла ишга солиб юборишга тобора самарали таъсир кўрсатмоқда. Шуни айтиш керакки, республикада саноат ишлаб чиқариши ҳажми йил бошидан бери планда белгиланганидан қарийб икки ҳисса ошди. Ишлаб чиқаришнинг бошқа иқтисодий кўрсаткичлари яхшиланмоқда.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети, Ўзбекистон касаба союзлари республика Совети ва Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитети «Ўн иккинчи беш йиллик топшириқларини муваффақиятли бажариш учун республика социалистик мусобақаси тўғрисида» қарор қабул қилдилар. Беш йиллик ғолибларини рағбатлантиришнинг кенг қамровли тадбирлари белгиланиб, кўчма Қизил байроқлар, дипломлар таъсис этилди. Энг юқори ва барқарор кўрсаткичларга эришган коллективлар Ўзбекистон ССР Халқ хўжалиги ютуқлари виставкасидаги республика «Ҳурмат тахтаси»га ёзиладилар. Партия, совет, касаба союз ва комсомол органларининг вазифаси — қарорни кенг пропаганда қилишдан, социалистик мусобақани яна ҳам оммавий тус олдиришда унда кўзда тутилган тадбирларнинг ролини оширишдан иборат.

Социалистик мусобақа — меҳнатчи ташаббусини, лаёқатини, маҳоратини, ижодий изланишини намоён этишнинг синалган воситаси. Бу ленинча хулоса бугун яна ҳам актуаллик касб этмоқда. Мусобақа қатнашчилари аксарият ҳолларда ишга юксак даражада онгли муносабат, ижодкорлик ва фидокорлик намуналарини кўрсатаётирлар. Мусобақа ўз мамлакатининг хўжайини бўлган миллион-миллион замондошларимизни бугун кечагидан баракали, сифатли меҳнат қилишга руҳлантираётир.

«Совет халқининг илҳомбахш ижодий меҳнати — ўн иккинчи беш йилликка!» — КПСС Марказий Комитетининг Совет Иттифоқи меҳнаткашларига Мурожаатномасининг бу шиори бугун ҳар бир корхонада, қурилишда, дала ва фермада меҳнаткашларни социалистик мусобақага яна ҳам фаол қўшилишга даъват этаётир. Ишчилар, колхозчилар, халқ интеллигенцияси белгиланган режалар ҳаммамизнинг шижоаткорона меҳнатимиз билангина рўёбга чиқарилиши мумкинлигини яхши тушуниб етмоқдалар. Умум бахт-саодати, она-Ватан куч-қудратини ошириш йўлида ҳалол меҳнат қилиш туйғуси минг-минглаб мусобақадошларга суръатни ошириш, сифатни яхшилаш, иш вақтидан, техника қувватидан оқилона фойдаланиш имконини бераётир. Ташаббускорлик кучаймоқда.

Республика партия комитетлари ўн иккинчи беш йиллик план ва мажбуриятлари ошириб бажарилишини кўзда тутувчи 165 ташаббус ва ибратли ҳаракатни маъқуллади. Ўн мингдан ортиқ меҳнат коллективи КПСС Марказий Комитетининг 1986 йил июнь Пленуми қарорлари асосида ўз социалистик мажбуриятларини қайта кўриб чиқиб, яна ҳам оширилган марраларни белгилаб олди.

«Беш йиллик планни — Улуғ Октябрнинг 70 йиллигигача бажарамиз!» — бугун минг-минглаб илғор ишчилар, ишлаб чиқариш новаторлари, кўпгина меҳнат коллективларининг аъзолари шу шиор остида мусобақалашмоқдалар. Бўш вақтда тўрт кун уй-жой қурилишида, социал-маданий-маиший объектларни барпо этишда ишлаш ҳаракати кун сайин кенгайяпти. Кам чиқим билан пишиқ-пухта, тежамли қуриш учун меҳнат беллашуви янги-янги издошлар орттирмоқда.

Бу умумхалқ ватанпарварлик ҳаракатини яна ҳам авж олдириш партия комитетлари, хўжалик органлари, касаба союз ва комсомол ташкилотларининг энг муҳим вазифасидир. Мусобақа жараёнида туғилаётган ибратли ташаббуслар қўллаб-қувватланиши, кенг ёйилиши даркор. Меҳнат унумдорлигини оширишга, сифатни яхшилашга хизмат қилувчи ҳар қандай тажриба чуқур ўрганилиши, мусобақа барча қатнашчиларининг мулкига айлантирилиши лозим. Эътибор фан-техника тараққиётини жадаллаштириш асосида мавжуд резервларни тезроқ ҳаракатга келтириш, барча ресурсларни тўла ишга тушириб юборишга қаратилмоғи шарт.

Коллектив ва шахсий мажбуриятлар ҳам иқтисодий, ҳам ташкилий жиҳатдан асосланиши керак. Худди шу ўринда илғор корхоналардаги «Ишчи ташаббусига — инженер кафолати» ҳаракатининг аҳамияти беқиёс. Илмий-техника жамияти советлари, унинг бошланғич ташкилотлари бу ҳаракатни яна ҳам кенгайтиришга даъват этилгандирлар.

Мусобақа самараларини кўпайтиришнинг катта резервлари бор. Меҳнатни ташкил этишнинг прогрессив усулларини кенг жорий этиш, ишни сменали йўлга қўйиш, фан-техника янгиликларини жадал жорий этиш, моддий-техника таъминотини яхшилаш шулар жумласидандир. Чунончи, Андижон саноат корхоналарида сменаларни кўпайтириш йўли билан қўшимча 100 минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқариш мумкин.

Агросаноат комплекси ходимлари социалистик мусобақа самарадорлигини муттасил ошириб боришлари керак. Пахта далаларида мўл ҳосил учун кураш муҳим босқичга кирди. 5 миллион 730 минг тонналик хирмонни яратиш учун кураш авжида. 3,5 миллион тонна ҳосилни машиналарда териб олиш учун бошланган мусобақага самарадорлик бағишламоқ, техникани барвақт тахт қилиб қўйиш даркор. Етиштирилган барча ҳосилни йиғиб-териб олиш, қайта ишлаш, сақлаб қўйиш, жамоат чорвачилигининг маҳсулдорлигини ошириш — аграр сектор меҳнаткашлари мусобақасининг мақсадидир. Пахтакор республикаларнинг ўзаро анъанавий мусобақаси ҳам айни шу мақсадларга хизмат қилади.

Ошкоралик — мусобақанинг амалийлиги, конкретлилигини таъминлашнинг таъсирчан омили. Оммавий-сиёсий фаолиятни бевосита иш жойларига — участкалар, цехлар, фермалар, бригадаларга кўчириш ялпи сафарбарлик, уюшқоқликнинг асосий гаровидир. Агитаторлар, сиёсий ахборотчилар, пропагандист ва лекторлар ибратли тажрибани, уни кенг ёйиш ва жорий этиш йўлларини ишонарли очиб беришлари керак.

Инсон омилини активлаштириш — мусобақанинг оммавийлигини таъминлаш гарови. Бунда социал масалалар ишчанлик билан ҳал этилишининг аҳамияти каттадир. Илғорларни шарафлаш, тақдирлаш — яхши, бироқ ўртамиёна ишлаётган, имкониятларини тўла ишга солмаётган кишиларни эътибордан қочирмаслик муҳимдир. Қолоқларни илғорлар даражасига кўтариб олиш — қудратли резервимиз.

Самарқанд, Қашқадарё областлари, Андижон шаҳри ва Косон районининг партия комитетлари, Ўзбекистон ССР Енгил ва Маҳаллий саноат министрликлари тегишли корхоналардаги қолоқлик сабабларини дарҳол ўрганиб чиқишлари, ишлаб чиқаришда юксак маромга эришиш резервларини ҳаракатга келтириш учун барча зарур чораларни кўришлари даркор. Бунда мусобақани амалий жиҳатдан йўлга қўйиш, бу ишда расмиятчиликка, қоғозбозликка, ўзибўларчиликка чек қўйиш зарур.

Мусобақани вақтида якунлаш — меҳнат аҳли ташаббускорлик руҳини кучайтиришга хизмат қилади. Якун чиқарилаётганида ҳар бир иш жойида нечоғли пухта тартиб-интизом ўрнатилганлиги, ускуналардан, қувватлардан қанчалик пухта фойдаланилаётганлиги алоҳида ҳисобга олинмоғи лозим. Илғорларни рағбатлантиришнинг ҳам моддий, ҳам маънавий воситаларидан оқилона фойдаланилсин. Матбуот, телевидение, радио, оғзаки ва кўргазмали агитация илғорлар тажрибасини оммалаштиришда ғоят таъсирчан омиллар эканини назардан қочириш ярамайди.

Айни пайтда ҳар бир коллективнинг ўзи ошкораликка эришишнинг муайян воситаларига эгадир. Деворий газеталар, маҳаллий радиоэшиттиришлари, «Жанговар варақа»лар, ишчи йиғилишлари шулар жумласига киради. Рағбатлантиришнинг маънавий омиллари ролини ошириш — умумхалқ ватанпарварлик ҳаракатига изчиллик ва самарадорлик бағишлашнинг муҳим шартидир.

Меҳнатнинг пировард натижаларига баҳо беришда, илғорларни рағбатлантиришда социал адолат принципига оғишмай риоя қилайлик. Партия, касаба союз ва комсомол ташкилотлари мусобақа якунларини қараб чиқиш чоғида текисчиликка йўл қўймасликлари зарур. Бу ташаббусни сўндирибгина қолмай, балки коллективдаги маънавий муҳитга салбий таъсир ҳам кўрсатишини ҳамиша ёдда тутмоқ лозим.

Ҳар бир кунни зарбдор меҳнат билан нишонлаш — туб бурилиш даврининг шиорига айланди. Зеро, КПСС Марказий Комитетининг Мурожаатномасида таъкидланганидек, ўн иккинчи беш йиллик топшириқларини муваффақиятли бажариш, дадил планлар ва режаларни амалий ҳаракатлар энергиясига айлантириш ҳар бир совет кишисининг ватанпарварлик бурчидир.

КПСС Марказий Комитетида кенгаш

6 август куни КПСС Марказий Комитетида РСФСРнинг Марказий, Волга-Вятск, Шимоли-Ғарбий ва бошқа иқтисодий районларидаги бир қанча областлар ва автоном республикалар область партия комитетлари биринчи секретарлари, автоном республикалар Министрлар Советлари ҳамда область ижроия комитетлари раисларининг, КПСС Марказий Комитети, СССР ва РСФСР Министрлар Советлари масъул ходимлари, СССР ва РСФСР Давлат агросаноат комитетлари раҳбарларининг кенгаши бўлди.

Кенгаш ишида КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолари В. И. Воротников, Л. Н. Зайков, КПСС Марказий Комитети секретарлари В. П. Никонов, Г. П. Разумовский, СССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари, СССР Давлат агросаноат комитетининг раиси В. С. Мураховский қатнашдилар.

Кенгашда партия, совет ва хўжалик органларининг дон ҳосили ва бошқа қишлоқ хўжалик экинларини ўриб-йиғиб олиш, ем-хашак тайёрлаш, чорвачилик фермаларини қишга тахт қилиб қўйиш, картошка ва мева-сабзавот маҳсулотларини сақлаш базаларини ривожлантириш суръатлари ва сифатини оширишга қаратилган ташкилотчилик ва сиёсий ишларини кучайтириш масалалари кўриб чиқилди.

РСФСР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари, РСФСР Давлат агросаноат комитети раиси Л. Б. Ермин докладида, нотиқларнинг нутқларида давлат агросаноат корхоналари ва ташкилотларида қишлоқ хўжалик ишларининг якунловчи, энг қизғин даври — етиштирилган ҳосилни йиғиштириб олиш, ем-хашак тайёрлаш ҳамда фермаларни чорва моллар қишловига тахт қилиб қўйиш бошланганлиги таъкидланди. Кўпгина хўжаликларда бу ишлар уюшқоқлик билан олиб борилмоқда, уларда ем-хашак тайёрлаш ишлари авалги йиллардагига нисбатан яхшироқ бормоқда, ғалла ўрим-йиғими, эртаги картошкани қазиб олиш, зиғирпоя йиғиштириш ва бошқа ишлар ўз вақтида авж олдирилмоқда. Бироқ кенгашда таъкидлаб ўтилганидек, бир қатор жойларда бу ишлар жуда кечикиб бажарилмоқда, бу эса маҳсулот сифати пасайишига ва нобуд бўлишига олиб келмоқда.

Кўпгина хўжаликлар ҳеч қандай асос бўлмагани ҳолда ем-хашак тайёрлаш суръатларининг пасайишига йўл қўймоқдалар, ғалла ўримини уюшқоқлик билан бошламадилар, зиғир, картошкани, сабзавот маҳсулотларини йиғиштириб олиш ишларини кучайтиришда сусткашлик қилмоқдалар.

Кенгашда картошка, сабзавот ва мева омборлари, ем-хашак тайёрлайдиган цехлар қуриш ҳамда уларни ишга туширишда қолоқликка йўл қўйган областлар ва автоном республикаларнинг раҳбарлари қаттиқ танқид қилинди. Ўрим-йиғим ишларини ташкил этишда ҳамда фермаларни чорва қишловига тахт қилишда мавжуд камчиликларни бартараф этиш чоралари белгиланди.

Кенгашда Л. Н. Зайков, В. П. Никонов нутқ сўзладилар.

(ТАСС).

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бюросида

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг Бюроси 6 август куни бўлиб ўтган мажлисида республикада ем-хашак тайёрлаш борасидаги ишларнинг аҳволини кўриб чиқди.

Ўзбекистон ССРнинг кўпгина область ва район партия комитетлари, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети, область ва район ижроия комитетлари, хўжалик органлари ем-хашак етиштиришни кўпайтириш ҳамда унинг сифатини яхшилаш вазифалари бажарилишини ҳали тўлиқ таъминламаётганликлари қайд этиб ўтилди. Чорва қишлови учун мустаҳкам ем запасини вужудга келтириш борасидаги ишларни амалга оширишда масъулиятсизлик ва уюшқоқсизликка йўл қўйилмоқда. Бу ишда хотиржамлик ва лоқайдлик намоён бўлмоқда, сув танқислиги шароитида вужудга келган аҳволнинг кескинлигига етарлича баҳо берилмаяпти.

Қорақалпоғистон АССР, Жиззах, Қашқадарё, Навоий, Самарқанд, Сурхондарё ва Хоразм областлари партия ҳамда совет органларининг, агросаноат комитетлари ва бирлашмаларининг фаолияти кескин танқид қилинди. Ана шу областларда дағал хашак ўтган йилнинг шу даврига нисбатан анча кам тайёрланган. Ем-хашак тайёрлаш планини атиги 25 процент уддалаган Навоий областида, айниқса, қониқарсиз аҳвол вужудга келди. Бир қанча областларнинг хўжаликларида шартли ҳар бир бош чорва учун 2,5—4 центнердан озуқа бирлиги тайёрланган, бу эса республикадаги ўртача кўрсаткичлардан анча кам.

Жойларда қишлоқ хўжалик органларининг йўл қўйиб бериши ва уларнинг контрол қилмасликлари вазиятида ем-хашак сифатини яхшилаш тўғрисида тегишлича ғамхўрлик қилинмаяпти, уларни тайёрлаш ва сарфлашнинг бирламчи ҳисоб-китоби йўлга қўйилмаган, кўп йиллик ўтларни ўриб-йиғиб олиш технологияси бузилмоқда, оралиқ озуқа экинларини экиш муддатлари бой берилмоқда. Силос учун маккажўхори ниҳоятда суст йиғиштириб олинмоқда, силос йиғиштирувчи комбайнлар ремонти тугалланмаган, ишловчи машиналар унумдорлиги паст. Чорва молларни боқишда рационнинг мутаносиблигига эътибор берилмаяпти, озуқа тайёрловчи техника ва озуқа цехлари ишламаяпти.

Партия комитетлари, хўжаликларнинг бошланғич партия ташкилотлари ем-хашак етиштиришдаги камчиликларга нисбатан тоқат қилиб келмоқдалар, план топшириқлари бажарилишини барбод этаётган раҳбарларнинг ҳаракатларига принципиал партиявий баҳо бермаяптилар. Хўжаликлар ва уларнинг бўлинмалари ўртасидаги социалистик мусобақа суст ташкил этилган. Ем-хашак тайёрлаш суръатларини кучайтиришда хўжалик ҳисоби ва коллектив пудратнинг имкониятларидан етарлича фойдаланилмаяпти. Ем-хашак тайёрловчилар учун муносиб шарт-шароитларни яратиш тўғрисида ҳамма жойда ҳам ғамхўрлик қилиняпти, деб бўлмайди. Қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришига раҳбарликни таъминламаганликлари, ем-хашак тайёрлаш планларини бажариш ҳамда унинг суръатларини ошириш юзасидан қатъий чораларни кўрмаганликлари учун Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг Бюроси Навоий область партия комитетининг секретари Я. А. Султонов ва область агросаноат комитетининг раиси Б. Нуриллаевни лавозимларидан бўшатди.

Ишларни қониқарли ташкил этмаганлиги, ем-хашак тайёрлаш суръатларини ошириш учун мавжуд резервлар ва имкониятлардан яхши фойдаланмаганлиги сабабли Тўрткўл район партия комитетининг биринчи секретари Г. Н. Ҳожиевга қаттиқ ҳайфсан эълон қилинди. Ильич район партия комитетининг биринчи секретари Р. Хатамов ҳам жазоланди. Қумқўрғон, Жомбой, Жиззах, Москва ва Шовот район партия комитетларининг биринчи секретарлари Абдуллаев, Сатторов, Мирёқубов, Исмонов, Ҳайитбоев ўртоқларнинг ем-хашак тайёрлашда ишларни ниҳоятда қониқарсиз ташкил этганликлари кўрсатиб ўтилди. Улар ишларни яхшилаш юзасидан амалий тадбирларни кўрмаганликлари учун бирмунча қатъийроқ партиявий таъсир чоралари кўрилади, деб огоҳлантирилдилар. Қорақалпоғистон ва Сирдарё область партия комитетларига ем-хашак етиштиришда раҳбарлик қилишдаги камчиликлар учун Тўрткўл ва Ильич район ижроия комитетлари раисларининг ҳамда шу районлар агросаноат бирлашмалари раисларининг партиявий жавобгарлиги тўғрисидаги масалани кўриб чиқиш топширилди.

Қорақалпоғистон, Бухоро, Қашқадарё, Навоий, Хоразм область партия комитетлари бюроларининг, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети ва область ижроия комитетларининг эътибори бўлғуси чорва қишловига мустаҳкам ем-хашак запаси яратилиши, ем-хашак ресурсларидан фойдаланиш ва уларни сақлашдаги хўжасизлик учун кадрларга нисбатан талабчанлик паст эканлигига қаратилди.

Марказий Комитет Бюроси область партия комитетларидан, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Советидан, область ижроия комитетларидан ем-хашак етиштириш ва тайёрлаш борасидаги ишларни тубдан қайта қуриш, белгиланган план ва топшириқлар сўзсиз бажарилишига кадрларнинг куч-ғайратларини сафарбар этишни талаб қилди. Партия комитетларига, бошланғич партия ташкилотларига озуқабоп экинлар, айниқса, беда парваришини кучайтиришга, бу экинларни суғориш ва озиқлантиришга, ўримлар ўртасидаги муддатларни қисқартириш, бўлиқ пичан ва ширадор ем-хашак ҳосили олишга озуқа етиштирувчи ходимларнинг эътиборини жалб этиш таклиф қилинди. Маккажўхорини силос учун ўриш суръатлари устидан қаттиқ назорат ўрнатиш, такрорий ва оралиқ озуқа экинларини экиш топшириқлари сўзсиз бажарилишини таъминлаш керак. Бу муҳим ишда уюшқоқсизлик ва интизомсизлик фактларига принципиал партиявий баҳо бериш лозим.

Ўзбекистон ССР Давлат агросаноат комитетига, область партия комитетлари ва область ижроия комитетларига ҳар бир район, колхоз ва совхоз бўйича ем-хашак тайёрлашнинг боришини танқидий кўриб чиқиш, ем-хашак тайёрлашни ташкил этиш учун озуқабоп экинлар парвариши ва уларни йиғиштириб олиш технологиясига қаттиқ риоя этилиши учун хўжаликларнинг раҳбарлари ва мутахассисларига нисбатан талабчанликни ошириш, чорвачилик озуқа базасини мустаҳкамлаш чораларини кўриш учун уларнинг шахсий масъулиятини кучайтириш вазифалари топширилди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бюросининг мажлисида хўжалик қурилишига партия раҳбарлигининг бошқа масалалари кўриб чиқилди ва шулар юзасидан тегишли қарорлар қабул қилинди.

ЎЗАРО ТЕКШИРУВ ДАВОМ ЭТМОҚДА

МАҚСАД — МЎЛ ҲОСИЛ

Республиканинг пахтакор хўжаликларида ҳозир қардош республикалар — Озарбайжон, Туркманистон ва Тожикистон деҳқонларининг ўзаро текшириш бригадалари иш олиб бормоқдалар. Мусобақадош дўстларимиз кўп йиллик анъанани давом эттириб, социалистик мажбуриятлар қандай бажарилаётганлигини текшириб, тўпланган тажрибани ўртоқлашмоқдалар ва ишни ташкил этишдаги камчиликларни аниқлаб, уларни бартараф этиш йўлларини кўрсатиб бермоқдалар.

Ўзаро контролнинг бундай формаси мусобақадош дўстларнинг анъанавий йиллик учрашувларини чинакам илғор тажриба мактабига айлантириш имконини бермоқда. Бундай илғор тажриба мактабларида кўпинча ғўзани парвариш қилиш агротехникасида, бригадалар ва хўжаликларда меҳнатни ташкил этиш системаси ва усулида янгиликлар юзага келмоқда.

Ошкора, принципиал

Қардош Озарбайжондан келган ўзаро текшириш бригадасининг иш программаси анча тиғиз. Мусобақадош дўстлар икки кун мобайнида Тошкент областидаги деярли барча районлар хўжаликларида ишнинг аҳволи билан танишдилар.

Ғўза парвариши, йиғим-теримга тайёргарликдан меҳмонлар мамнун бўлдилар.

— Ўзбекистонга биринчи келишим, — дейди Нефтечала районидаги Нариманов номли колхоз бригадири Адолат Муродов, — аммо Тошкент области пахтакорлари билан эски қадрдонлардек кўришдик, бир-биримизнинг сўзларимизни яхши тушуниб турибмиз.

Ҳозир бир-бирига ниҳоятда талабчан бўладиган давр, шу боисдан ҳам суҳбатларимиз ошкора, принципиал бўлди. Баъзи ерларда ғўза сийрак. Янгийўл, Оққўрғон ва бошқа бир қанча районларда биз шундай аҳволни кўрдик. Кўкламда бу ерларда чигит ернинг табиий намига ундириб олинмаган. Лекин бу баҳона эмас. Мўл ҳосил олишни таъминлайдиган даражада ғўза тупларининг қалинлиги етарли бўлиши учун курашиш лозим эди.

Янгийўл районидаги «Коммунизм» колхозида Адолат Муродов 7-бригада пахтазорларида бўлганида жуда хурсанд бўлиб кетди. Раҳимжон Азимов бошлиқ бу бригада ўн иккинчи беш йилликнинг биринчи йилида ҳар гектар ердан 40 центнердан пахта ҳосили етиштириш мажбуриятини олган. Адолат ва Раҳимжон дўст тутинишди. Даланинг ўзидаёқ иккала бригадир социалистик мусобақа шартномасини туздилар.

Ғалаба районидаги «Ўзбекистон ССР беш йиллиги» номли тажриба хўжалиги озарбайжонлик дўстларимизнинг алоҳида диққат-эътиборини тортди. Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, Ўзбекистон ССР Олий Совети депутати Энвер Алиев бригадасида меҳмонларга бу хўжалик биринчилар қатори ғўзани парвариш қилишнинг интенсив методига ўтганлигини гапириб бердилар. Бу ерда агрохимия лабораторияси яхши ишлаб турибди, агротехниканинг барча талаблари аниқ, пухта бажарилмоқда, ишларнинг кўпчилиги механизациялаштирилган.

Ўзаро текшириш бригадасининг аъзоси, Озарбайжон пахтачилик илмий-тадқиқот институтининг катта илмий ходими Фахриддин Ҳалил ўғли Мамедов ўз таассуротларини ён дафтарига ёзиб олаётган эди.

— Кўрган нарсаларимизнинг кўпчилигини ўз пахтазорларимизда ҳам қўлланиш ниятимиз бор, — деди у. Тошкентликлар ерни ардоқлашаётганликлари, бўш майдонлардан моҳирона фойдаланаётганликлари мени айниқса қойил қолдирди. Озарбайжон пахтакорлари одатда пахта териш машинаси буриладиган ерларга чигит экмайдилар. Сизларда эса далада бир қарич ерни ҳам бўш қолдирмай чигит экилар экан. Кузда эса машиналар буриладиган ерлардан ҳосил қўлда териб олинар экан. Республика миқёсида бу тадбир ҳосилга ҳосил қўшади. (ЎзТАГ).

Тажриба алмашиб

Бир неча йилдирки, Андижон области Тожикистон ССРнинг Қўрғонтепа области билан мусобақалашиб келади. Икки область меҳнаткашлари ўртасидаги ўзаро борди-келдилар дўстлик алоқаларини янада мустаҳкамлаш, барча турдаги экинлардан мўл ҳосил етиштиришга ёрдам бераётир.

Қўрғонтепа область касаба союзлари Советининг раиси З. Раҳматов бошлиқ ўзаро текшириш бригадаси аъзолари: Колхозобод район партия комитетининг биринчи секретари, Тожикистон ССР Олий Советининг депутати Т. Дадабоев, Тожикистон деҳқончилик илмий-тадқиқот институти директори вазифасини бажарувчи Х. Рашидов, Ильич районидаги «КПСС XXIV съезди» совхозининг бўлим бошқарувчиси И. Саидов, Куйбишев районидаги Орол қишлоқ Совети ижрокомининг раиси Ш. Мавлонова, Панж районидаги «1 Май» колхозининг раиси Б. Нидоев ўртоқлар дастлабки икки кун давомида Андижон областининг Бўз, Олтинкўл, Комсомолобод, Балиқчи, Андижон, Москва, Ленин районларида бўлдилар. Пахта далалари, сут-товар фермаларига бордилар. Пахтакорлар, чорвадорлар, сабзавоткорларнинг ишлари билан қизиқдилар. Яхши ишларни кўриб қувонишди, камчиликлардан эса ранжишди.

Мусобақадошларнинг учрашувлари самимий, жонли, ўз-ўзини танқид руҳида ўтаётир.

«Совет Ўзбекистони» мухбири.

Ишимизга мадад

Аму соҳилидаги қардош халқлар — Туркманистон ССР Тошовуз области ва Ўзбекистон ССР Хоразм области пахтакорлари ўртасидаги анъанавий мусобақа умумий ишга катта манфаат келтиряпти. Ҳосилга ҳосил қўшишнинг ҳозирги долзарб кунларида Тошовуз область касаба союзлари Советининг раиси Ёмғир Бердиев раҳбарлигидаги ўзаро текшириш бригадаси аъзолари Хоразм далаларида ва фермаларида мусобақа шартлари қандай бажарилаётганлигини кўздан кечирмоқдалар. Улар орасида Ленинск район агросаноат бирлашмаси Совети раиси Б. Омондурдиев, Илонли районидаги «Москва» колхози бош инженери К. Отажонов, Тошовуз районидаги Ленин номли колхоз зоотехниги Н. Абдуллаев ва бошқа мутахассислар, тажрибали деҳқонлар бор.

Мусобақадошлар областнинг қатор хўжаликларида ва бригадаларида баракали хирмон учун пухта замин яратилаётганлигини таъкидлашди. Аммо каттагина майдонларда, айниқса, Қўшкўпир, Боғот ва Ҳазорасп районлари хўжаликларида ғўзанинг ривожланиши 10-15 кун кечикканлигига қарамай, экинга озуқа, сув ва ишлов беришда қолоқликка йўл қўйилмоқда.

Қўшкўпир районидаги О. Қурбонов номли колхознинг Қ. Тоғанов, Охунбобоев номли колхознинг А. Одамов, Ш. Худойберганов, О. Машарипов бошлиқ бригадаларида ўт босган ва чанқатиб қўйилган далалар учрайди. Боғот районидаги «Коммуна» колхозининг Б. Отажонов, Э. Қурбонбоев, «Ленинизм» колхозининг Т. Яхшимуродов, Э. Самандаров бошчилик қилаётган бригадаларида ғўза парваришида бўшашувчанлик юз берган. Ишчи кучлари ва механизмлар тўла-тўкис ишга солинмаган. Суғоришдан кейин тупроқ ўз вақтида юмшатилмаган, бегона ўтлар йўқотилмаётир. Сувдан фойдаланишда тартибсизликка чек қўйиляпти. Ҳазорасп районидаги «Октябрь» ва «Ленинград» колхозларида машина теримига тайёргарлик тадбирлари кечикмоқда. Техника ремонтини тезлатиш ва механизатор кадрлар тайёрлашга эътибор ҳамма жойда ҳам яхши эмас.

Ўзаро текшириш бригадаси аъзолари чорвачилик фермаларида меҳнатни ташкил этиш ва ем-хашак тайёрлашдаги камчиликларга ҳам эътиборни қаратдилар. Мавжуд нуқсонларни тугатиш, одамлар тўғрисида ғамхўрликни яхшилаш юзасидан конкрет маслаҳатлар бердилар. Эндиги вазифа мусобақадошлар маслаҳати асосида дала ишларидаги ва чорвачиликдаги қолоқликни бартараф этиш, бу йилги юксак марраларни эгаллаш учун курашни авж олдиришдан иборатдир.

Ф. ЗОҲИДОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

МЕҲНАТ БЕЛЛАШУВИ КУЧГА КУЧ ҚЎШАДИ

7 август куни Ўзбекистон ССР Халқ хўжалиги ютуқлари виставкасида мусобақадош Тошкент ва Жиззах областларининг «Съезддан-съездгача» мавзуидаги ҳисобот кўрик-кўргазмаси очилди. Экспозиция КПСС XXVII съезди белгилаб берган жадаллаштириш программасини амалга ошириш учун курашаётган халқ хўжалиги барча тармоқларининг меҳнатчилари эришган ютуқлар билан таништиради.

Экспозициянинг катта бир бўлими область Давлат агросаноат комитетлари корхоналарининг фаолиятига бағишланган.

Кўрик-кўргазманинг тантанали очилиш маросимида ишлаб чиқаришни жадаллаштириш йўллари тўғрисида, Тошкент ва Жиззах областлари корхоналари, колхоз ва совхозларида илғор тажрибаларни тезроқ жорий этиш зарурлиги ҳақида қизиқарли гаплар бўлди. Ишлаб чиқариш илғорларига Ўзбекистон ССР Халқ хўжалиги ютуқлари виставкасининг эсдалик медаллари берилди. (ЎзТАГ).

ПАРТИЯ ТУРМУШИ: ҚАЙТА ҚУРИШ ЙЎЛИДАН

КПСС МАРКАЗИЙ ҚОМИТЕТИ 1986 ЙИЛ ИЮНЬ ПЛЕНУМИ ҚАРОРЛАРИНИ АМАЛГА ОШИРАМИЗ

ИШЧАНЛИК, ТАЛАБЧАНЛИК

ОЛТИНКЎЛ РАЙОН ПАРТИЯ ҚОМИТЕТИ ПЛЕНУМИДАН

Пленум ишчанлик, талабчанлик, ўз-ўзини танқид руҳида ўтди. Унда КПСС Марказий Комитети 1986 йил июнь Пленумининг якунлари ва район партия ташкилотининг пленум қарорларини бажариш соҳасидаги вазифалари муҳокама этилди. Бу ҳақда район партия комитетининг биринчи секретари Ф. Раҳимова доклад қилди. Пленумда халқ хўжалик планларини бажариш, меҳнаткашларнинг турмуш даражасини оширишга тааллуқли масалалар бўйича очиқ-ойдин, талабчанлик билан, юзхотирсиз, партиявий нуқтаи назардан гаплашиб олинди.

Район саноати ярим йиллик планини бажарди.

Лекин учта корхона маҳсулот ишлаб чиқариш ва реализация қилиш планини уддаламади. Андижон трикотаж фабрикасининг Олтинкўл филиали қолоқликка юз тутди. Олти ойлик планни барбод этди. Ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 28 минг сўмлик маҳсулот кам реализация қилинди. Бунга сабаб — филиалда меҳнат интизоми издан чиқди. Қўнимсизлик кучайди. Ярим йилда филиалга 124 киши ишга келди, 61 киши ишдан кетди. Кўп станоклар бекор ётибди. Йилнинг ўтган даврида энергия узилиб қолиши ҳисобига 574 ишчи куни йўқотилди. Брак маҳсулот кўпайди. Пленумда филиал ишидаги жиддий камчиликлар очиб ташланди ва уни қайта қуришда Андижон трикотаж фабрикаси раҳбарларининг амалий ёрдами кераклиги алоҳида таъкидланди.

Районда капитал қурилиш қолоқ соҳага айланиб қолди. Бинолар сифатсиз қуриляпти, фойдаланишга топширилган уй-жойларни кўчиб кирмасдан ремонт қилишга тўғри келаётир. Олтинкўл территориясида жойлашган Андижон механизациялашган кўчма колоннасининг собиқ бошлиғи А. Воситжонов қўшиб ёзишга йўл қўйгани учун вазифасидан олиб ташланган эди. Бу — колоннанинг янги раҳбарларига сабоқ бўлиши керак эди. Лекин улар ишни қайта қуриб олганлари йўқ. Бу ерда кўп ишлар ҳамон қўл кучи билан бажарилмоқда. 166-қурилиш-ремонт участкасининг бошлиғи И. Абдуллаев ҳам ишни эплай олмаганлиги учун бўшатилди.

Районда аҳолига маиший хизмат кўрсатиш талаб даражасида эмас. Хизмат кўрсатиш турлари жуда кам.

Докладчи ва пленумда сўзга чиққан «Коммуна» колхозининг бригада бошлиғи, область партия комитети бюросининг аъзоси С. Абдуллаева, Куйбишев номли колхоз партия ташкилоти секретари Ё. Ҳамдамов, «1 Май» колхозининг раиси И. Акрамов, «Партия XXI съезди» колхозининг бригада бошлиғи Ҳ. Ҳайдарова, «Коммунизм» колхозининг бош экономисти М. Ғафуров, «Узсельхозхимия» район бирлашмаси партия ташкилоти секретари Ё. Абдураҳимов ва бошқа нотиқлар қишлоқ хўжалигини юксалтириш соҳасида олиб борилаётган ишлар ҳақида гапирдилар. Бу йил районда ғўзанинг ривожи ўтган йилдагидан анча орқада, кўп майдонларда кўчат сийрак бўлиб қолди. «Тошкент» колхозида ғўзаларни озиқлантириш, суғориш кечиктириб юборилди. Ҳашаротга қарши етарли кураш олиб борилмади. Далада бегона ўт кўпайиб кетди. Район партия комитетининг шу хўжаликда бўлиб ўтган кўчма бюроси ишни ўз ҳолига ташлаб қўйганлиги учун колхознинг бош инженери М. Алимов, бош агрономи Т. Каримов ва бригада бошлиғи Ҳ. Носировни вазифасидан олиб ташлаш масаласини қўйди. Колхоз раиси К. Расулов, партия комитети секретари К. Эргашев ўртоқларга партиявий жазо берди.

Пленум қатнашчилари бу йил машина теримига муносабатни ўзгартириш, ҳосилнинг 60 процентини бункерлардан тўкиш, четдан ёрдам олишга чек қўйиш, бунинг учун ҳозирдан пухта тайёргарлик кўриш, ғўзани машинабоп қилиб ўстириш ҳақида фикр алмашдилар.

Районда идеология иши ҳали талаб даражасида эмас. Қишлоқ клубларида олиб борилаётган ишларда юзакичилик, қоғозбозлик учрайди. Кўп клублар тор, ноқулай биноларда жойлашган. Баъзи клублар берк туради. Аҳолига кино хизмати кўрсатиш ҳам кўнгилдагидек эмас.

Пленумда меҳнатсиз даромадга қарши курашни кучайтириш тадбирлари суст олиб борилаётганлиги ҳақида жиддий гаплар айтилди. Район маъмурий органлари шу йилнинг биринчи ярмида 75 та жиноятни аниқладилар. 18-комиссион-дўкон мудири Юнусали Абдувалиев давлатнинг 6581 сўмлик маблағини ўзлаштирган. Свердлов номли колхознинг бош чўпони Абдусаттор Махаматов хўжаликнинг 162 бош қўйини йўқотиб коллективга 10730 сўм зарар келтирди. Бу мисоллар районда ҳали тарбиявий ишлар даражаси пастлигини кўрсатади.

Раҳбарлик маҳоратини оширмасдан, эскича ишлаш услубидан қутилмай туриб қайта қуришга эришиб бўлмайди. Мажлисбозлик, қоғозбозликни камайтириш тўғрисида кўп гап-сўз бўлаётир. Лекин унинг натижалари сезилмаяпти.

Пленумда муҳокама қилинган масалалар юзасидан қарорлар қабул қилинди.

А. ҚУРОНБОЕВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

✦ ТАНҚИД ВА ЎЗ-ЎЗИНИ ТАНҚИД РУҲИДА
✦ РАЙКОМ ВА МАТБУОТ
✦ ИШ УСЛУБИ ЯХШИЛАНСИН

Коммунист Носир Жумабоев Чортоқ район партия комитетининг партия комиссиясига мурожаат қилди. 8-механизациялашган кўчма колонна ишчиси Н. Жумабоев нима учун унга иш ҳақи берилмаётганлигини текширишни илтимос қилган эди.

Район партия комитетининг инструктори, партия комиссиясининг аъзоси Р. Махсудов бундай ҳолларда илгари бўлгани каби ишчидан ёзма ариза талаб қилмади, алоҳида «иш» ҳам очмади. У дарҳол комиссиянинг яна бир аъзосини — район милиция бўлими бошлиғининг ўринбосари Д. Раҳимовни таклиф этиб, аризачи билан биргаликда масалани жойнинг ўзида ҳал этиш учун механизациялашган колоннага жўнади.

ҚОҒОЗБОЗЛИК ЭМАС, ИШ КЕРАК

Раҳбарлар, мутахассислар, касаба союз комитети аъзолари билан суҳбатлашилгандан кейин маъмуриятнинг ҳам, ишчининг ҳам ноҳақлиги аниқланди. Жумабоев меҳнат интизомини бузган бўлишига қарамай, меҳнат қонунига кўра унинг иш ҳақини тўламасликка ҳеч кимнинг ҳаққи йўқ эди.

Комиссия аъзолари айни пайтда колонна бошлиғи Б. Ҳайдаров ўз қўл остидагиларга қўпол муомала қилишини аниқладилар. Механизациялашган колонна районда яхши корхоналар ҳисобида туради, топшириқни мунтазам уддалайди, бошлиқнинг ҳам обрўси баланд. Бироқ Ҳайдаров баъзан ишчилар ва мутахассислар билан муомала қилишда партия этикасини бузиб, қўполлик қилади.

Механизациялашган кўчма колонна партия бюроси аъзолари олдида Б. Ҳайдаровга раҳбарлик қилишдаги ана шу камчиликлари кўрсатиб берилди. Бошлиқ учун бу яхши сабоқ бўлса керак.

Шу тариқа сансалорликсиз ва қоғозбозликсиз можароли вазият жойнинг ўзида ҳал қилиниб, коллективда тегишли маънавий-психологик муҳит яратиш чоралари кўрилди.

Бу — ўз иш услуби ва методини қайта қураётган Чортоқ район партия комитети фаолияти учун характерлидир.

Р. БИЧУРИН,
ЎзТАГ мухбири.
Чортоқ райони.

ЭСКИЧА МУНОСАБАТ

ЁКИ НАВБАҲОР РАЙОН ПАРТИЯ ҚОМИТЕТИНИНГ ЯРОҚСИЗ ИШ УСЛУБИ ҲАҚИДА

«Газета — партия комитетининг кўзгусидир, у партия комитетининг иш услуби ва методларини, раҳбарлик даражасини, барча энг зарур масалаларга муносабатини акс эттиради».

(КПСС Марказий Комитетининг 1986 йил июнь Пленуми материалларидан).

ТАНҚИДДАН ҚАНДАЙ ҚИЛИБ КЎЗ ЮМИШДИ?

Ўзбекистон Компартиясининг XXI съездида сиёсий ўқув ва иқтисодий таълим системасидаги камчиликлар учун Навбаҳор район партия комитетининг фаолияти кескин танқид қилинди. «Навбаҳор тонги» газетаси бу муҳим масалани назорат остига олди. Партия ташкилотлари съезд кўрсатиб берган камчиликларни қандай бартараф этаётганликлари хусусида материаллар бера бошлади. Редактор ўринбосари Н. Тилавовнинг газетанинг шу йил 18 март сонида босилган «Янада эътибор берилса...» сарлавҳали мақоласи шу йўлдаги қадамлардан бири бўлди. Аслида газета ўз темасига қайтган, материал колхозлараро механизациялашган кўчма колоннада сиёсий ва иқтисодий ўқувлар бутунлай ўз ҳолига ташлаб қўйилганлиги ҳақидаги «Машғулотлар нега ўтмаяпти?» (20 январь) танқидий мақоласи изидан берилганди. Бу галги материалда ўқувларни ташкил этишда жонланиш рўй берғани, аммо айни чоғда коллективда камчиликларнинг ҳаммаси бартараф этилмаганлиги қайд қилинди.

Ўқув йили якунланиши арафасида газета бу мавзуга яна қайтмоқчи бўлди. Редактор ўринбосари кўчма колоннага йўл олди. Партия ташкилоти ва маъмурият фаолиятини ўрганиш, таҳлил ва суҳбатлар коллективда марксча-ленинча таълим яна ўз ҳолига ташлаб қўйилганлигини кўрсатди. Машғулотлар қарийб ўтмас, ўтганлари эса мазмунсиз эди. Тингловчилар фаоллиги таъминланмаган, бу камчиликларга партия ташкилоти ва колонна раҳбарлари панжа орасидан қараб келаётганди...

Журналист факт ва мисолларга таяниб, «Ваъдалар қоп-қоп...» сарлавҳали танқидий мақола тайёрлади. У редактор столига қўйилиши ҳамон райкомдан қўнғироқ жиринглади. Райком секретари Б. Аҳмедова редактор И. Раҳмоновга мақолани эълон қилмаслик ҳақида буйруқ берди. Редактор ҳам эътироз билдириб ўтирмади. Ўринбосарга мақоланинг қолдирилиши сабабини ўқув йили тугаб қолди, энди танқиднинг фойдаси бўлмайди, деб изоҳлади.

Савол туғилади: секретарь нега долзарб танқидий мақолани қолдириш ҳақида буйруқ берди?

— Ўқувлар якунини райком бюроси мажлисида кўрар эдик, — дейди Б. Аҳмедова. — Колоннадаги камчиликларни ҳам ўшанда бир йўла таҳлил қилмоқчи бўлдик. Бунинг устига машғулотлар тугаб қолганди.

Аҳмедованинг ўзи ҳам изоҳнинг ноўринлигини, ишончсизлигини англаб турарди. Қайтанга, бюро мажлиси олдидан газетанинг танқидий чиқиши айни муддао бўлишини ҳам яхши биларди. Фақат у мазкур ноўрин изоҳи замирида аслида бутунлай бошқача сабаб борлигини сир тутаётган эди. Яъни, журналист кўчма колоннада сиёсий ва иқтисодий ўқувларнинг реал аҳволи билан танишиб кетгандан кейин кўп фурсат ўтмай, унинг кабинетига колонна раҳбари Т. Ҳайдаров кирганлигини яшираётганди. Ҳайдаров секретарга: «Бизда ўқувлар аҳволи ёмон эмас, лекин шунга қарамай мухбир танқид қилмоқчига ўхшайди», — деб роса тушунтирди. Секретарь ҳам колоннадаги камчиликларни яхши била туриб, мақола мазмуни билан танишмасдан редакторга уни қолдиринг, деб қўнғироқ қилди. Албатта, мақоланинг чиқмай қолганлигида редакторнинг ҳам айби бор. У қатъият, партиявий принципиаллик кўрсата олмаган.

Матбуотга раҳбарлик

Балки, шундан кейин газета сиёсий ва иқтисодий ўқувлар ҳақида материал бермагандир, деб ўйларсиз. Биз ҳам Аҳмедова билан суҳбатдан сўнг шу фикрда эдик. Лекин газета саҳифаларини варақлаётганда 3 июнь сонида «Юксак савияда ўтказайлик», 14 июнда эса «Таъсирчан куч» деб дабдабали сарлавҳалар билан номланган катта ҳажмдаги мақолаларни ўқишга муяссар бўлдик. Уларга район партия комитети пропаганда ва агитация бўлими мудири Н. Облоқулов, район партия комитети сиёсий маориф кабинетининг консультанти Ш. Калоновларнинг имзоси қўйилган. Икки мақола ҳам марксча-ленинча таълим системасидаги ўқув машғулотлари айни якунланаётган пайтда чоп этилган.

Хуллас, Навбаҳор район партия комитети ўз органида конкрет, кескин танқидий мақоланинг босилишидан кўра ўзлари тайёрлаган эски қолипдаги, жонсиз ва таъсирсиз обзорни эълон қилишни лозим топди. Буни сиёсий нуқтаи назардан партиявий позициядан чекиниш, танқид ва ошкораликни бўғиш, дебгина баҳолаш мумкин.

ЧОПИҚЧИ МУХБИРЛАР

Май ойи бошида редакция биносидаги эшиклардан бирида эълон пайдо бўлди. Унда редакция ижодий ва техник ходимларининг қишлоқ хўжалиги ишларида қайси кунлари иштирок этиши тақсимлаб чиқилган эди. Кейинги кунлардан эътиборан, **мухбирлар ўз хизмат вазифаларини йиғиштириб қўйишиб, иш ва дам олиш кунлари навбатма-навбат пахтакорларга далаларни ўтдан тозалаш, яганалашда ёрдамга чиқдилар.**

— **Райкомнинг бюросида шундай қарор қабул қилинди,** — дейди редактор И. Раҳмонов. — **Барча район идоралари қатори бизга ҳам деҳқонларга кўмаклашиш топширилди.**

Мухбирлар даставвал ишни «Бухоро» колхози далаларида бошлашди. Кейин уларга Свердлов номли колхознинг бир бригадасидан ер ажратиб берилди. Улар бу ерда май ойи ва июннинг бошларига қадар ишлашди. Ҳатто, редактор ўринбосари Н. Тилавов, бўлим мудирлари И. Жаҳонгиров, У. Мустафоевларнинг ҳар бирига уч-тўрт кундан яганалаш, чопиқда қатнашишга тўғри келди. Район статистика идораси ходимлари мухбирлар меҳнатини давлат назоратига олиб, кунлик ишларини сарҳисоб қилиб боришди.

— Бригада даласидаги ўтни тозалаб бўлганимиздан кейин редакцияда хотиржам ишлай бошладик, — дейди И. Жаҳонгиров.

Дарҳақиқат, мухбирлар район пахтаси тақдирининг ижобий ҳал этилиши учун курашга ўз ҳиссаларини қўшишга доимо шай. Аммо бу ишда уларнинг асосий иш қуроли — қаламлари тиғининг ҳиссаси унчалик сезилмаяпти. Чунки, газета саҳифаларидан ўрин олаётган материаллар савияси ўқувчиларнинг талабига жавоб бермаяпти. Уларда қишлоқ хўжалиги муаммолари кам кўтариляпти, танқидий чиқишлар таъсири паст, табиат қийинчиликларига нисбатан мардонавор курашаётган навбаҳорликларнинг ютуқ, ташвиш ва ўйлари кўпинча ижодий коллектив назаридан четда қоляпти.

Бунга кўп жиҳатдан район партия комитети, хусусан пропаганда ва агитация бўлимининг эскичасига ишлаётгани, матбуотга ленинчасига партиявий раҳбарлик ва ғамхўрлик кўрсата олмаётганлиги сабаб бўлмоқда. Райком ўз органини ҳаётга дадил кириб боришга, мураккаб, янги масалаларни кўтариб, газетхонлар билан ҳаққоний гаплашишга йўналтириш ўрнига мухбирларни чопиққа, яганалашга йўллаяпти. Уларнинг ижодий ўсишлари, яшаш ва ишлаш шароитларини яхшилаш учун ғамхўрлик кўрсатиш ўрнига газетанинг ҳар бир сони минг қийинчиликлар билан чиқиши учун «имкон» яратиб берилмоқда.

КПСС XXVII съездидан кейин ҳамма жойда бутун фаолиятни қайта қуриш учун қизғин кураш авж олган бир пайтда Навбаҳор районида шундай ҳоллар рўй бераётир. Юқоридаги фактлар район партия комитетининг ўз матбуот органига раҳбарлик қилишдаги яроқсиз иш услубини яққол кўрсатиб турибди.

А. ҚОРЖОВОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

дунё воқеалари

АФҒОНИСТОНДА
ПАРТИЯ БИЛЕТИ ТОПШИРИЛМОҚДА

КОБУЛ. (ТАСС). Мамлакатдаги сўл демократик ташкилотлардан бири — «Афғонистон меҳнаткашлари революцион жамияти» вакилларининг катта отрядига АХДП аъзолигининг партия билетлари топширилди. Мазкур ташкилот Афғонистон Халқ демократик партияси билан бирлашди.

АХДП Марказий Комитетининг Бош секретари Нажиб партия билети топширилиши маросимида нутқ сўзлаб, мамлакатдаги барча ватанпарвар кучларнинг афғон халқига қарши эълон қилинмаган уруш бошлаган реакция ва империализм кучлари устидан узил-кесил ғалаба қозониш учун республика ишчилар синфи ва барча меҳнаткашларининг авангарди — АХДП теварагида бундан буён жипслашиши муҳим эканлигини таъкидлади.

ФОТООБЪЕКТИВДА — НИКАРАГУА

Манагуадан шимоли-шарқда жойлашган кичик бир шаҳарчада яшовчи бу оила бошига жудолик тушди: «контрас» ҳужуми пайтида оиланинг боқувчиси ва тўрт фарзанди ҳалок бўлди. Бугунги кунда Никарагуада бундай фожиалар рўй бериб турибди.

Олинаётган хабарларга қараганда Марказий разведка бошқармасига ёлланган қуролли тўдалар бу мамлакатга Гондурас ва Коста-Рика давлатлари орқали бостириб кирмоқда. Республика ички ишлар министрининг маълумотига кўра, контрреволюционерлар ҳарбий ва граждан объектларига ҳужум уюштирмоқдалар. Айни кунларда тинч аҳолига қарши хуруж уюштириш учун кучлар тўпланмоқда.

РЕЙТЕР — ТАСС телефотоси.

ЛОРДЛАРНИНГ ҚИЛМИШЛАРИ

Англияда ғайри-табиий, мантиққа зид ишлар оддий ҳол бўлиб қолган. Айтайлик, экономика зўрға ривожланади-ю, компанияларнинг фойдалари эса ўсаверади. Саноатни модернизациялаш учун маблағлар йўқ-у, лекин ҳарбий ишлаб чиқариш мислсиз суръатлар билан кенгаяверади. Мамлакатда «ортиқча кишилар» армияси ўсиб бормоқда, лекин ишлашга унчалик муҳтожлиги бўлмаганларга иш таклиф этадилар.

Ҳақиқатан ҳам, Англияда бирор-бир корпорациянинг раҳбарлик лавозимини олиш учун юқори мартабага эга бўлиш кифоя. Бунинг устига саноатнинг «эҳтиёжи» «таклиф»дан анча баланд: шунинг учун ҳам баъзи бир юқори мартабали зотларга бир неча лавозимларни эгаллашга тўғри келади. Масалан, лордлар палатасининг 356 аъзосига 1755 директорлик курсиси тўғри келади.

Лордларнинг жуда бозори чаққон. Агар Англияда нашр қилинадиган ва мамлакат компаниялари ҳақидаги маълумотлар тафсилоти битилган йиллик «Таймс 1000» статистик тўпламига мурожаат қилинса, унда мингта энг йирик корпорациядан 107 таси директорлик кенгаши составида лордлар палатасининг камида бир аъзосини киритганликлари, корпорациялардан 34 таси икки ёки ҳатто уч лордни «қўлга киритганликлари» маълум бўлади.

Аристократларнинг хизматига ҳотамтойлик билан ҳақ тўланади. Масалан 1983 йилда олий менеджерларнинг йиллик моянаси юз минг фунт стерлингдан ошиб кетди. Улар орасида энг кўп ҳақ тўланадиган 20 нафарига бериладиган «мукофотлар» миқдори ўртача иш ҳақи оладиган 722 ишчининг ойлиги билан баробардир. Компаниялар ўз раҳбарликлари составида ҳукумат қарорларини қабул қилинишига яқин алоқадор шахсларга интилиши сабаби мутлақо равшандир. Мисол учун, ҳарбий-саноат комплекси фирмаларини олайлик. «Женерал электрик» ёки «Лукас индастриз» тепасида турган лордлар палатаси аъзолари доимо ҳарбий ҳаражатларни кўпайтиришни, «ўз» компанияларига маъқул тарзда халққа қарши қаратилган тадбирларнинг ўтказилишини аҳиллик билан маъқуллашларига шубҳа қилмаса ҳам бўлади.

Оммавий ахборот воситалари ҳам мартабали жанобларни ўзига оғдиришга интиладилар. «Барча миллий газеталар ўз раҳбарлари составига бирор бир лордни киритишган, — деб таъкидлайди. «Лейбор рисерч» журнали— 15 та мустақил телевизион компаниядан 13 таси ўз мартабали директори билан «мақтаниши» мумкин. Мазкур директорлар кимнинг манфаатларини ҳимоя қилиши ва қандай ахборотларни тарқатишини эса аниқлаб ўтирмаса ҳам бўлади. Шуни айтиш кифояки, лордлар палатасининг юқорида эслатиб ўтилган 355 аъзосидан 201 нафари Буюк Британиянинг юқори раҳбар доиралари билан анъанавий боғлиқ бўлган консерваторлар партиясига мансубдир.

Шу тариқа, ҳаммаси равшан бўлади-қўяди. Ҳозирги Англиянинг энг долзарб муаммоларини ҳал қилиш қўлида бўлган зотлар аввалambor ўзларига юқори лавозимларни бериб қўйган кишиларнинг манфаатларини, яъни пировард натижада ўз манфаатларини ўйлайдилар, холос.

М. БЕЛЯЕВ.
(АПН).

ГАЗЕТА САҲИФАЛАНАЁТГАНДА...

✦ **ИСТАПА (Мексика)**

Бу ерда олти давлат бошлиқларининг учрашуви бошланди.

Тинчлик, ядро хавфини ялпи ва батамом тугатиш учун курашнинг энг муҳим масалаларини муҳокама қилиш кун тартибига қўйилган. Учрашув иштирокчилари ядросиз зоналарни вужудга келтириш ва қуролланиш пойгасини жиловлаш тадбирларини амалга ошириш зарурлигини ёқлаб гапирмоқдалар.

✦ **НЬЮ-ЙОРК**

АҚШнинг бутун территориясида Японияниг Хиросима ва Нагасаки шаҳарлари атом бомбардимони қилинган куннинг 41 йиллигига бағишланиб, қуролланиш пойгасига қарши оммавий норозилик намойишлари бўлиб ўтди.

Атланта, Чикаго, Филадельфия, Бостон шаҳарларида намойишлар «Ядро қуроли тақиқлансин!», «Самовий урушларга йўл йўқ!» деган шиорлар остида ўтди.

(ТАСС).

Мактабислоҳоти: изланиш ва ташаббус

ҲАМКОРЛИК АМАЛИЙ БЎЛСИН

Маълумки, ислоҳот базавий корхоналардан мактаблар, билим юртлари билан мулоқотни кескин кучайтиришни талаб этмоқда. Улар, жумладан, аудиториядан ташқари ишларни ташкил этиш, талабалар бўш вақтларини мазмунли ўтказишлари учун шароит яратишда актив қатнашишлари лозим. Энг муҳими, таълим-тарбия иши учун меҳнат коллективи педагогика коллективи сингари жавобгардир. Қуйидаги суҳбат ана шу мавзуда:

— Илм даргоҳимизни район агросаноат бирлашмаси ўз оталиғига олган, — деди биз билан суҳбатда Наманган область Чуст районидаги 2-ҳунар-техника билим юрти директорининг ўринбосари М. Умаров. — 1934 йили ташкил топган билим юртимиз қишлоқ хўжалиги учун шу кунгача 26 мингдан зиёд малакали механизатор етказиб берди. Ҳозир бизда юздан ортиқ инженер-педагог 650 дан зиёд ёшларга таълим бермоқда. Талабаларнинг ҳунар ўрганишлари учун барча шароит яратилган. Фан кабинетлари, лингафон ва программалаштирилган хоналар ўқувчилар ихтиёрида.

Назарий билимларни амалиётга татбиқ қила олиш бўлажак механизаторлар учун айниқса муҳим. Шу мақсадда практика машғулотларида ўқувчиларни ишбилармон механизаторларга бириктириб қўймоқдамиз. Билим юртининг 65 гектарлик ўқув-тажриба участкаси бўлиб, унда талабалар пахта етиштириб, деҳқончилик сирларини ўрганадилар.

Бизда район агросаноат бирлашмасининг колхоз-совхозлари ва хўжаликлараро ташкилотларига механизатор кадрлар тайёрланади. Ўз навбатида бирлашма билим юртининг ўқув-моддий базасини мустаҳкамлаш, ўқитувчи -мураббийлар коллективини олий маълумотли, малакали инженер-педагоглар билан таъминлаша, ўқишни битирган ёшларни ишга жойлаштириш сингари проблемаларни ҳал қилишда яқиндан ёрдам бериб келмоқда. Талабаларнинг дарсларни пухта, мукаммал эгаллашлари учун кўргазмали қурол сифатида эҳтиёт қисмлар етказиб турилибди.

Бир қараганда, ҳамма иш кўнгилдагидек. Бироқ ҳали камчиликларимиз, ечимини кутаётган муаммолар оз эмас. Ёшларни билим юртига янада кўпроқ жалб қилиш масаласини ҳал қилишда базавий ташкилот яқиндан ёрдам беришини жуда истардик. Ахир бизга ёшлар қанча кўп келса, қишлоқ хўжалиги шунча кўп мутахассис олади-ку!

— Ҳақ гап, биз ҳам шуни истаймиз, — суҳбатни давом эттирди Риштон районидаги 3-ҳунар-техника билим юртининг базавий ташкилоти вакили, инженер А. Эргашев. — Мактаб ислоҳотини ўтказиш ҳунар-техника билим юртларида малакали ишчи кадрлар тайёрлашни тубдан яхшилаш, ёшларга умумий ўрта таълим беришни умумий ҳунар таълими билан тўлдириш имконини беради. Ягона, меҳнат, политехника мактабига оид ленинча ғояларни изчил амалга оширишни тақозо этади. Ўқувчиларни касб танлашга ўргатишни яхши йўлга қўйиш, уларни мустақил ишлашга ўргатишда базавий ташкилотларнинг роли айниқса муҳимдир.

Мазкур илм масканида турли хил тўгараклар ишлаб турибди. Уларнинг моддий базасини мустаҳкамлаш борасида ҳам талай ишларни амалга оширяпмиз. Билим юртида уюштириладиган тадбирлар ҳамиша биргаликда, бамаслаҳат ўтказилади.

Ўз фарзандларимиз таълим-тарбия оладиган илм масканини қўлимиздан келганча керакли техник воситалар билан таъминлаяпмиз. Ўтган йили битта трактор ва прицеп берилган эди. Бироқ очиғини айтганда, ўқувчилар ўз касб маҳоратларини янада чуқур эгаллашлари учун янги, замонавий техника етишмайди. Гап шундаки, фан ва техника кундан-кунга ривожланаётган, қишлоқ хўжалиги учун ишлатиладиган машина-механизмларнинг янги хиллари чиқарилаётган бир пайтда талабалар эски типдаги машиналарнинг ишлатилишини, уларни ремонт қилишни ўрганишга мажбур. Натижада, ўқишни битириб колхоз-совхозларга ишга борган собиқ ўқувчилар янги машиналарни ишлатишни билмай қийналишяпти. Оқибатда кечагина билим юртидан учирма бўлганларни қайта ўқитишга, малакасини оширишга тўғри келади. Шу сабабдан тегишли ташкилотлар заводлардан чиқарилаётган янги қишлоқ хўжалик машиналарининг дастлабкиларини тўғри далаларга эмас, аввал ҳунар-техника билим юртларига юборса, айни муддао бўларди. Шунда билим юрти янги техника билан таъминланарди, талабалар эса мустақил ҳаётга йўлланма олгунларига қадар янги техниканинг сир-асрорларидан воқиф бўлардилар.

— Тўртинчи ҳунар-техника билим юртида менинг фарзандларим ҳам таҳсил кўришади, — деди Бухоро область Олот районидан кўп болали она Х. Ҳайитова. — Район агросаноат бирлашмаси базавий ташкилот сифатида билим юртига ҳар доим ёрдам бериб келади. Бироқ янги техника билан таъминлаш, фан кабинетларини замонавий асбоб-ускуналар билан тўла жиҳозлаш ишлари кўнгилдагидек деб бўлмайди.

Булар эса ўқувчиларни билим юртига жалб қилиш ишига салбий таъсир этади. Мен аминманки, ҳамма ҳам ўз фарзандини рисоладагидек бўлган билим юртларига юборгиси келади.

Бироқ ота-оналар орасида ҳунар-техника билим юртлари ҳақида нотўғри фикрда бўладиганлар ҳам топилади. Ахир болаларимиз ўқиш билан бирга бирор касб эгаси бўлишса, меҳнатда ўз бахтини топса ёмонми? Шуларни ўйлаб, гоҳо баъзилардан хафа бўлиб кетаман. Фарзандларимизни касбга йўналтириш ишларини энг аввало ота-оналар ўртасида тушунтириш олиб боришдан бошлаш керак.

Ҳозирги кунда ёшларни билим юртларига жалб қилиш, илм масканларини янги техника билан ўз вақтида таъминлаш ишлари ҳамма ерда ҳам шу кун талабига жавоб бермайди. КПСС Марказий Комитетининг партия XXVII съездига Сиёсий докладида: «Иш манфаатлари замонавий ишлаб чиқаришнинг илмий асосларини, уни интенсивлашнинг етакчи йўналишларини ўрганишни янада пухтароқ йўлга қўйишни талаб этади», деб таъкидланиши бежиз эмас, ахир. Бугунги кунда ёш авлодни ўқитиш ва тарбиялаш, уларни ҳаётга ва меҳнатга, актив жамоат фаолиятига тайёрлаш энг муҳим вазифа.

У. ФАЙЗИЕВА.

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ» МАТЕРИАЛЛАРИ ИЗИДАН

«СУСТКАШЛИК, ҚИЛМАНГ»

Газетанинг шу йил 7 май сонида босилган юқоридаги сарлавҳали танқидий мақолада Калинин районидаги айрим хўжаликлар давлатга гўшт етказиб бериш топшириқларини уддалай олмаганликлари, энг муҳими, имконият ва резервларни тўла ишга солиб, тармоқни жадал ривожлантиришда бир қадар сусткашликка йўл қўйганликлари, паррандачиликда ҳам ана шундай аҳвол барҳам топмаганлиги конкрет мисоллар орқали кўрсатиб ўтилган эди.

— Мақола номлари кўрсатиб ўтилган хўжаликларнинг партия комитетлари мажлисларида муҳокама қилинди, — дейилади КАЛИНИН РАЙОН ПАРТИЯ КОМИТЕТИдан олинган расмий жавобда. — Чорвачилик тармоғига раҳбарликни таъминлай олмаган раҳбарлар ва мутахассисларга нисбатан тегишли чоралар кўрилди. Жумладан, Куйбишев номли колхознинг ферма мудири ва Гагарин номли совхознинг бош зоотехниги вазифаларидан бўшатилдилар.

РЕДАКЦИЯДАН: Негадир район партия комитети ишда нуқсонларга йўл қўйиб, жазо олган шахсларнинг исм-шарифини кўрсатишни лозим кўрмабди.

Айни вақтда мақола район партия комитетининг кенгайтирилган кенгашида колхоз ва совхозларнинг раҳбарлари, бошланғич партия ташкилотлари секретарлари иштирокида ҳам муҳокама қилинди.

• МЕҲНАТИНГ—ЗИЙНАТИНГ

Кечагина кўкракка хуш тегадиган насим бугун йўқ. Шамол тугул гўдак нафасичалик ҳам шабада сезилмайди. Офтоб қўрида замину-осмон лов-лов ёнади. Дашт томондан эсган иссиқ гармсел юзга ноҳуш урилади...

Кечагина осмондан таҳдид солиб турган рутубатли булутлар ўрни бугун бўм-бўш, кўк гумбази артилган шишадек топ-тоза, булутлар саратон оташига дош беролмай эриб кетгандек...

Бўзранг кесаклар ортидан не-не машаққатлар билан заминга ниш урган ниҳоллар бўйи узра сароб жимирлайди. Қуёш тандирига яна ўт қалайди. Бободеҳқон офтоб селида жимирлаб турган ғўзаларга ўйчан тикилганча уват чеккасига чўнқаяди. Томирлари бўртиб чиққан қўли билан белбоғини ечиб пешона терини артади...

Ғузор районидаги Карл Маркс номли колхознинг Орол Раҳимов бошлиқ бригадаси далаларида эгат оралаб юрибмиз. Олдинда бригадирнинг ўзи. Қирқ беш ёшларни қоралаб қолган бу қотма киши бригадасида амалга оширилаётган ишлар ҳақида сўзларкан, уч каричча келадиган ниҳолни оҳиста силаб-сийпалади.

— Бу ғўза деган жониворга, саратоннинг иссиғи сариёғдек ёқади-да! Ўзиям кун сайин эмас, соат сайин ўсяпти-да. Жавзода кун санаган ғўза, саратонда сония санайди. Шундай пайтда деҳқоннинг ўзи ҳам уч карич ўсади. Қани энди шу тобда ариқни тўлдириб сув бошлаб келсанг-у, кулоқнинг бошида ёнбошлаб ғўзанинг қониб обиҳаёт симираётганининг гувоҳи бўлсанг... Саратон сувини ичмаган экин экинми? Кекса пахтакорлар ҳам бекорга айтишмайди-да: жавзода чопиғини қотир, саратонда сувга қондир деб. Саратон сувининг фойдаси мен сизларга айтсам қишдаги қавс сувининг фойдасидан кам эмас. Лекин бу йил сув масаласи қийин бўлди-да...

Бригадирнинг юзлари яна ўйчан ҳолда. Нафсиламбирини айтганда сув дарди бу йил республикамиздаги барча пахтакору миришкор деҳқоннинг дилидаги армон, улар учун табиатнинг катта синови бўлиб турибди. Ғузор райони меҳнаткашлари учун бу синов ниҳоятда машаққатли кечмоқда. Ғўзорликларнинг ўз таъбирлари билан айтганда, табиат уларга бу йил «чап кўз» билан қаради. Шаҳрисабзда «шариллатиб», Қамашида «қамчилаб» келадиган ёмғир Ғузорга келганда икки-уч йўталганча бир томчи ҳам «кўз ёши» тўкмасдан этагини йиғиштирганча Косон тарафга ўтиб кетарди. Ғузорлик деҳқонларнинг «кўз қорачиғи» ҳисобланган Пачкамар сув омбори ҳам бу йил чўмич ботмас ҳолда. 261 миллион кубометр обиҳаётни сиғдирадиган бу улкан дош қозонда ҳозир атиги 26 миллион кубометргина сув йиғилган, холос. Ҳар йили тўшидан қор аримайдиган, Пачкамарга сув элтувчи Кичик Ўра ва Катта Ўра дарёларини сув билан таъминловчи Деҳқонобод тоғларининг ҳам бу йил чанги чиқиб ётибди.

Район партия комитети бу масалага жиддий эътибор бермоқда. Сув тақчил келган шароитда обиҳаётдан унумли фойдаланиш бўйича РАПО матбуотда икки марта мурожаат билан чиқди.

— Айбни об-ҳавога ағдариб, дўппи тор келганда сувдан қуруқ чиқиш асл деҳқоннинг иши эмас—дейди Орол ака олди очиқ шийпонда суҳбатни давом эткази. — Табиатнинг оғирликларига чидаш бериб, елкаси яғир, қўли қадоқ бўлган деҳқонгина ҳар қандай шароитда ўз ваъдасининг устидан чиқади. Фақат имкониятини чамалаб, йилнинг қандай келишини олдиндан кўра билган ҳолда ваъда бериш керак. Икки-уч ёлғон мақтов-у, баҳордаги тўрт томчига ишониб планни катта олиш кейин уялтириб қўяди. Ўн уч йил муқаддам мана шу жойлар Ер мачит массивига қарашли дашт ерлар эди. Ўшанда олган ҳосил билан ўтган йилги ҳосил ўртасида катта фарқ бор. Ер ҳам асов отдек нарса, ўргатиб олмагунингча ўзини ҳар хил муқомга солиб сени ўйнатиб кўради. Отнинг пешонасига қамчи солиб, бирдан ҳуржуннинг икки кўзини тўлдириб юк ортиб жабр қилиб бўлмагандек, ерга ҳам зўр бериш қимматга тушади.

Орол Раҳимов ва унинг коллективи чеккан заҳматлар бекорга кетмабди. Йилдан-йилга ер уларга ўз сир сандиғини кенгроқ очавериб-ди. Ўтган йилги қийин шароитда республикамиздаги қанчадан қанча пахтакор деҳқонлар йиллик планларини бажара олмасдан ер чизиб қолганликлари кўпчиликка маълум. Раҳимов бригадаси эса ана шундай шароитда ҳам 50 гектар ернинг ҳар гектаридан 31,5 центнер ўрнига 42 центнердан хирмон кўтариб, йиллик планни 134 процентга уддалаб, Октябрь байрамини ёруғ юз билан кутиб олди. Улар бу йилги мавсумни ҳам пухта тайёргарлик билан бошлашибди. Сув танқислигини олдиндан сезишган ҳолда, дастлаб далани «чигит суви» билан қондиришиб сўнг уруғ қадашибди.

— Адашмаган эканмиз, ерни намга тўйдириб чигит қадаганимиз келгусида иш берди, — суҳбатни давом эткази Орол ака. —Баҳорда осмонга тиклавериб киприкларимиз тўкилиб кетаёзди. Ўша нам бўлмаганда ниҳолнинг униши даргумон эди. Ёғин бўлмагани устига апрелнинг ўрталарида қаттиқ қорасовуқ бўлиб илдиз чириш касали келиб чиқди. Сўнг тўсатдан дўл аралаш жала... Ремонтдан бошимиз чиқмади.

Ажабланганлигимизни сездими колхозчилардан кимдир бригадирнинг сўзига изоҳ берди.

— Қайта экиш, ниҳол чиқмаган жойга қайтадан қўлда чигит қадашни биз «ремонт» деб атаймиз...

— «Ремонт»ларингиз сифатли чиқибди! Саратонда жимирлаб, ҳовур кўтарилиб турган яшил пайкалда ниҳолларнинг кўриниши чакки эмас. Ранг кўр, ҳол сўр деганларку!

— Ғўзамизнинг кам сув ичган ҳолда туп сонининг сақланиши бу Сурхон методининг афзалликлари, —деди Орол ака узилиб қолган суҳбатни давом эткази. — РАПО тавсияси билан биз бу йил ана шу методда иш олиб боряпмиз: деҳқон тили билан айтганда бу йил пуштага чигит қадаш йўли билан ҳосил кўтаряпмиз. Бу усулни дастлаб тажрибакор сурхондарёлик дўстларимиз синаб кўришганди...

— Бунинг қандай афзалликлари бор?

— Пуштага чигит қадаганда биринчи гулда тупроқда нам узоқ сақланишига эришилади. Иккинчидан, культивация даврида ғўза илдизининг шикастланиш хавфи камаяди, қатқалоқнинг олди олинади. Тупроқда чигитнинг ҳар томонлама ривожи учун кенг шароит туғилади. Ҳозирға қадар фақат бир сув бериш йўли билан ғўзаларимиз гулга кирди. Иккинчи сув энди таралпти. Суғоришдан сўнг ҳам культивацияни кетма-кет икки марта ўтказяпмиз. Биринчиси сувдан кейин карта тобга келиши билан унча чуқур бўлмаган ҳолда ўтказилади. Эртасига ўша майдонни тунда гўнг бериб, чуқурроқ ёпиқ культивация қиламиз. Бунда тупроқда нам узоқ сақланади... Маррамиз бу йил ҳар гектар ердан 32 центнердан...

Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати, II ва III даражали «Меҳнат Шуҳрати» орденларининг соҳиби Орол Раҳимов ва унинг бригадаси аъзоларига ўхшаш эртанги кун ҳосили учун жон куйдираётган, ўз илмини табиат илмига омухта қилган ҳолда иш олиб бораётган, серғайрат пахтакорлар районда кўпчиликни ташкил қиларкан.

Ана шундай кишилардан бири Пайша бобо Турдиевдир. Бобо 70 ёшни қоралаб қолган. Улуғ Ватан урушининг бор заҳматларини бошидан ўтказган, 41 йилдан буён меҳнат фронтида ҳам кўкрак кериб мардлик ва матонатлилик намунасини кўрсатмоқда. Шу кунларда Пайша бобо Карл Маркс номли колхоз далаларида саратон суви тараётган сувчиларга сардорлик қилмоқда.

Гагарин номли колхознинг актив аъзоси Жаббор бобо Дўстқурбонов эса 65 йиллик умрининг 35 йилини пахтачиликка бағишлади. У тажрибали сувчи.

Ғузорлик қаҳрамон қиз Майна Ҳасанованинг номи тарих саҳифаларига мангу битилган. Бугун Майна ўсиб улғайган заминда унинг муносиб издошлари бор. Уларнинг қаҳрамонона ҳаётлари ҳам тарих саҳифаларини безагулик... Ўзбекистон Компартияси XX съезди номли совхоз партия комитети ўтган йили ёш коммунист Норсултон Рўзиматовага «хўжаликда хотин-қизлардан иборат механик-ҳайдовчилар бригадасини тузиш»дек партиявий топшириқни юклаганда кўпчилик бу нозик-ниҳол қизнинг «қўлидан бир иш келишига» шубҳа билан қараган эди. Аммо, Норсултон нафақат топшириқни уддалади, балки ўзи механизаторларга бош бўлиб машинада пахта теришда ҳаммани ҳайратга солди. Меҳнати орқасида эл эъзозлаган Норсултон Рўзиматова Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг XXI съездида Ревизия комиссияси составига сайланди.

Районда бўлиб, пахтакорлар билан суҳбат қурганимизда область партия комитетининг аъзоси, район Советининг депутати, «Партия XXII съезди» колхози пахтачилик бригадаси бошлиғи Санобар Муродова ҳақида ҳам анчагина илиқ гаплар эшитдик.

Санобар бир неча йиллардан буён ўз коллективи билан пахтадан юқори ҳосил кўтариб келаркан. Унинг бу йилги марраси 50 гектар ернинг ҳар гектаридан 35 центнердан «оқ олтин» ундириш. Санобар ҳақида гап кетганда кимдир «агрономликка ўқиган, шу сабабдан пахта илмини яхши билади» деса, иккинчиси: «Ўзи тиниб-тинчимайдиган меҳнаткаш аёл, пахтани ҳам ўз фарзандидек суяди» деб изоҳ берди.

Санобар Муродованинг даласида бўлганимизда дарҳақиқат ғўзаларнинг ривожига қараб кўзларимиз қувонди.

— Ҳамма гап меҳнатингнинг қадрланишида, —деди, бригаданинг илғор сувчиси Панжи Омонқулов. — Бизнинг бригадада, айниқса, сувчилик ишига алоҳида эътибор берилмоқда. Агар сувчи ўзига берилган пайкални сифатли қилиб суғорса, иш ҳақининг 15 проценти атрофида қўшимча ҳақ олади... Колхозчилар ҳам меҳнатига қараб тақдирланиб бориляпти. Бригадада тузилган сифат комиссияси эса бу иш юзасидан қаттиқ назорат ўрнатган. Дам олиш ва ишлашимиз учун бизда барча шарт-шароитлар мавжуд.

...Ҳа, шу долзарб кунларда ғузорлик пахтакорлар табиат инжиқликларини мардонавор енгиб, КПСС XXVII съезди ҳамда Ўзбекистон Компартияси XXI съезди қарорларини сўзсиз бажариш учун матонат билан меҳнат қилмоқдалар.

Азим СУЮН,
Нормуҳаммад ХОЛЛИЕВ,
Муҳаммад ОЧИЛОВ,
Ғузор райони.

СУВ ҚАДРИ

ЛАВҲА

ОЗУҚА ТАЙЁРЛАШГА ЖИДДИЙ ЭЪТИБОР БЕРАЙЛИК

СУРХОНДАРЁ. Жарқўрғон районидаги «Партия XXII съезди» колхозида озуқа экинлари етиштиришда интенсив технология қўлланила бошланди: биринчи марта маккажўхори билан сорго қўшиб экилди. Шу кунларда механизаторлар озуқа экинларини силос учун ўришга киришдилар. Дастлабки ҳисоб-китоблар маккажўхори билан сорго қўшиб экилган майдонларнинг ҳар гектаридан 450—500 центнердан кўк масса олиш мумкин эканлигини кўрсатмоқда.

СУРАТДА: агроучастка бошлиғи Одинақул Хўжанов (чапда) механизаторлар Жуманазар Холёров, Бердимурод Холиқов ва Ҳуррам Мардиевлар билан ўрим олдидан суҳбатлашмоқда.

И. Хўжаев фотоси (ЎзТАГ).

*

ҚАМИШ ВА ҚЎҒА— ТЎЙИМЛИ ОЗУҚА

Қиш фаслининг қуруқ келиши, ёғингарчиликнинг камлиги, март-апрель ойларида куннинг одатдан ташқари исиб кетиши адирлардаги ўтларнинг барқ уриб ўсишига салбий таъсир қилди. Айрим жойларда ўтлар қуриб қолди, озуқа жамғаришда табиий қийинчиликлар келиб чиқди. Бу йилги шароитда бор имкониятлардан фойдаланган ҳолда озуқа жамғаришни илғор техника ва технология асосида ташкил қилиш чорвачилик озуқа базасини мустаҳкамлашда салмоқли роль ўйнайди.

Табиий ўтлардан, ариқ-зовурлар ёнларидаги кўл ҳавзаларидаги ўтлардан унумли фойдаланиб, уларни оптимал муддатларда йиғиштириб, сақлашга қўйиш билан сифатли озуқа тайёрлаш ва пичан миқдорини кўпайтириш мумкин. Олиб борилган илмий тадқиқотлар ва илғор хўжаликлар тажрибаларида табиий ўтлар, айниқса, ёш қамишдан ҳамда қўғадан тайёрланган ўт уни — гранул (донадор) брикет ва силос барча турдаги чорва моллар учун тўйимли озуқа бўла олиши исботланган.

Ўзбекистон чорвачилик илмий-тадқиқот институти ва бошқа тармоқ муассасалари маълумотларига қараганда, ёш қамиш ва қўғадан тайёрланган 1 килограмм ўт уни гранулида 60—70 грамм ҳазм бўладиган оқсил (протеин), 0,9—2,0 процентгача ёғ, 110—120 миллиграмм каротин моддалари мавжуд экан.

Қамиш ҳамда қўға кўп йиллик илдизли ўсимликлар ҳисобланади. Қамишнинг баландлиги 5 метргача, қўғаники эса ундан ҳам баландроқ бўлади.

Республикамизда қамиш-қўға запаслари Сирдарё, Жиззах областлари ва Қорақалпоғистон АССРда жуда кўп. Биргина Қорақалпоғистон АССРда бундай майдонлар 300 минг гектардан зиёд жойни эгаллаган.

Қамишлардан сифатли озуқа тайёрлаш учун уларни бошоқлашдан олдин ўриб, тезда қуритиб қўйиш лозим. Қўғани эса гуллашдан олдин ўриб, озуқа тайёрлаш тавсия этилади. Агар қамишзорлар оптимал муддатларда ўриб олинса, ҳар ўримда гектаридан 70—100 центнердан кўк масса олиш мумкин. Бутун мавсумда эса 2—3 марта ўрим ўтказиш имкони туғилади.

Қамиш ва қўғазорлардан ўт уни (гранул) тайёрлаганда қуйидаги илғор техника ва технологияни қўллашни тавсия қиламиз.

Ариқ-зовур ёнбағирларидаги табиий ўтларни ўриш ва тўплашда саноатда ишлаб чиқарилаётган ККД-1,5 косилкасини қўллаш тавсия қилинади. Кўл ҳавзаларидаги табиий ўтларни ўришда эса Чехословакияда ишлаб чиқарилаётган ЭССОКС-4 қамиш косилкаси ишлатилади.

Мутахассис мулоҳазаси

Афсуски, юқорида номлари келтирилган машиналар хўжаликларда етишмаслиги айрим қийинчиликларни келтириб чиқармоқда, ортиқча қўл меҳнати ва маблағ сарф қилинмоқда. Бу ўз навбатида тайёрланган озуқа сифатига ҳам таъсир этаётир.

Шу ўринда Ворошилов район агросаноат бирлашмаси рационализаторларининг яратган мосламалари бу борада қўл келишини таъкидлаб ўтиш ўринлидир. Рационализаторлар Н. Н. Макаренко, Ю. Д. Ким ва В. В. Бессоновлар яратган «Ворошиловец-2» комбайни ботқоқлик ва кўл ёнбағирларидаги қамиш, қўға ва табиий ўтларни ўриб ва майдалаб, витаминли ўт уни тайёрлайдиган АВМ-Е—65, АВМ-1,5 агрегатларга етказиб беришда юқори унум билан ишлатилмоқда. Рационализаторлар бу комбайнни асосан иш муддатини ўтаган СКД-5 дон комбайни ва кўсак терадиган машина бункеридан фойдаланиб яратишди.

«Ворошиловец-2»нинг иш жараёни қуйидагича: комбайн занжирли ҳаракат қилганда, жатка ёнидаги қисм қамраш кенглигини ажратади, мотовила планкалари пояларни жатка томон ағдаради, кесиш аппарати сегмент шаклида бўлиб, пояни 15—20 сантиметр қирқиб боради. Жатка шнеги кўк массани ёнбағир подборщик планкаларига йўналтириб, майдалаш барабанига узатади.

Ихтирочилар ўз комбайнларининг майдалаш барабанини маккажўхорини силосга ўрадиган «Вихрь» комбайнидан олиб ўрнатишган. Бу барабанда 6 та қирқиш пичоғи бўлиб, улар озуқа турига қараб танланади. Агар табиий ўтлардан ўт уни — гранул тайёрланса, майдалаш барабани тўлиқ — 6 та пичоқ билан жиҳозланади. Пичоқ билан қарши кесиш пластинкаси орасидаги масофа камида 1,5—2,0 миллиметр бўлиши, агар силос ёки пичан ҳолида тайёрланса барабандаги пичоқлар сони 4 тага келтирилиши керак.

Табиий ўтлар тўйимлилигини ошириш мақсадида, бир ҳисса табиий ўт массасига бир ҳисса беда массаси қўшиб гранул тайёрланади. Бундай тайёрланган гранулда 200—220 миллиграмм каротин, 18,7 процентдан ортиқ оқсил (протеин) бўлиши аниқланди. Бундай гранулдан концентрат озуқага 15 процент қўшиб, молларга едирилганда сут 10—12 процент кўпайган, чўчқаларнинг семириши 8—10 процент тезлашган, товуқлардан олинадиган тухум миқдори кўпайган.

Ҳозир бу технология Ворошилов районидаги «СССР 50 йиллиги» совхозида кенг қўлланилмоқда. Совхоз механизаторлари янги мосламанинг афзалликларини амалда исботладилар. Шу кунгача шу усулда 100 тоннадан ортиқ гранул озуқа тайёрлаб қўйилди.

М. МИРЗАЕВ,
САИМЭ озуқа етиштиришни механизациялаш лабораториясининг катта илмий ходими.

Халқ контроли— амалда

•

БЕПАРВОЛИК ШУНЧАЛИК ҲАМ БЎЛАДИМИ?

Пахтачи районидаги «Коммунизм» колхозида ем-хашак тайёрлашга шошилмаяптилар. Район халқ контроли комитетининг вакиллари мазкур хўжалик далаларида бўлишгач, шунга ишонч ҳосил қилдилар.

Назоратчилар ем-хашак йиғиштириб оладиган техниканинг катта қисми қаровсиз ҳолда ташлаб қўйилганлигининг гувоҳи бўлдилар. Айни чоғда ўт ўриб олиш муддатлари кечиктириб юборилди. Колхозда ўриб олинган беданни яхши сақлаш тўғрисида ғамхўрлик қилинмаяпти. Беда пичани ғарамланмай, очиқ жойда сочилиб ётибди.

Халқ назоратчилари хўжаликдагилар ширали озуқани силосга бостиришнинг илғор усулларини ҳатто эшитмаганликларини билиб ҳайрон бўлдилар. Бу ерда озуқа яхши сақланадиган типовой траншеялар қуриш тўғрисида ўйлаб ҳам кўрмаганлар.

Колхозда молларни озиқлантиришда ҳеч қандай рационга амал қилинмайди ва улар баъзи ҳолларда қаровсиз қолдирилади. Масалан, М. Исканов бригадасида сигирлар уруғлик беда экилган майдонга ёйилиб, экин майдонларининг қарийб учдан бир қисмини пайҳон қилиб юборган.

Тайёрланган ем-хашак сарфланиши ҳам ҳеч қандай ҳисобга олинмайди. Омбор мудири Х. Бекмуродов кимга қанча пичан берганлигини журналга ёзиб қўймайди. Ишлар бутунлай назоратсиз қолдирилганлиги натижасида бир центнер сут етиштириш учун нормадагидан анча кўп озуқа бирлиги сарфланмоқда. Хўжалик ярим йил ичида давлатдан 70 тонна гўшт қарздор бўлиб қолди.

Хўжаликда қишловга тайёргарликнинг бундай аҳволи, табиийки, халқ назоратчиларини қониқтирмади. Ўтказилган текширув якунлари район халқ контроли комитетининг мажлисида муҳокама қилинди. Мажлисда хўжалик раҳбарларига қисқа муддат ичида кўрсатиб ўтилган камчиликларни бартараф этиш таклиф қилинди. Колхоз бош зоотехниги У. Жумаевга ишда бепарволикка йўл қўйганлиги учун қаттиқ ҳайфсан берилди. Унга бир ойлик маоши миқдорида жарима солинди.

Л. ТОКАРЕВ,
ЎзТАГ мухбири.
Пахтачи райони.

БИЗГА ЁЗАДИЛАР

САБЗАВОТКОРЛАР ЮТУҒИ

СССР Озиқ-овқат программасини муваффақиятли амалга оширишга муносиб ҳисса қўшишга азму-қарор қилган Самарқанд районидаги Киров номли колхознинг Эргаш Орзиев бошлиқ бригадаси сабзавоткорлари ўн иккинчи беш йилликнинг биринчи йилида қишлоқ хўжалик экинларидан мўл ҳосил етиштирдилар. Мавжуд 6 гектар майдондаги картошканинг ҳар гектаридан 150 центнердан ҳосил олинди.

Шунингдек, бригада аъзолари пиёз сотиш планларини ҳам бажардилар. Икки гектар майдондан 41 тонна пиёз етказиб берилди.

Эришилган муваффақиятларда Шоира Тўхтаева, Норҳол Неъматова, Нарзипўлат Жабборов, Толиб Усмонов каби миришкорларнинг муносиб улушлари бор.

Х. ШОКИРОВ.

ЗАФАРЛАР ЙИЛИ БЎЛАДИ

Ғиждувон районидаги «Коммунизм» колхози заршунослари съездлар йилини зафарлар йилига айлантиришга қарор қилганлар. Бунинг учун улар ғўза қатор ораларига ишлов бериш, суғориш ишларини юксак агротехник муддатларда олиб бормоқдалар. Сувга қонган ва сифатли ишловдан чиқарилган 914 гектар майдондаги ғўзалар бир текис гулга кирди.

Хўжалик пахтакорларининг бу йилги марралари улкан. Улар она-Ватан хазинасига 4300 тонна «оқ олтин» етказиб бериш мажбуриятини олишган. Шундан 1100 тоннаси саноатимиз учун қимматли ингичка толали пахта бўлади.

Ш. УМАРОВ.

* * *

Республикамиз агросаноат комплекси меҳнаткашлари эришаётган бундай ютуқлар ҳақида сурхондарёлик Ҳ. Умаров, тошкентлик И. Қосимов, жиззахлик А. Усмонов, қашқадарёлик З. Примов, Х. Назаров, самарқандлик Х. Ҳакимов, фарғоналик А. Нурматов, А. Ғафуров, Ҳ. Жўрабоев, андижонлик С. Ортиқов, наманганлик Қ. Акбаров, Б. Маҳмудовлар ҳам хатхабарлар йўллашган.

СОМОН ТАЙЁРЛАШ ҚИЗҒИН

Нурота районидаги «Қизилча» совхозининг чорвадорлари дон ҳосилини ўриб янчиб олиш билан бирга сомон тайёрлашга ҳам алоҳида эътибор бермоқдалар. Айниқса, совхознинг «Қизилқовул» участкасида иш қизғин. Ғалла ва сомон пешмапеш омбор ва фермаларга ташиб берилмоқда. Бунда шофёрлардан Турдиқул Қулматов, Абдурасул Камолов, механизаторлардан Асрор Самиев, Ботир Муҳамедовлар бошқаларга ибрат бўлишмоқда. Ўн иш кунида 600 гектар майдондаги ғалла ўрилиб, 250 тоннадан ортиқ сомон чорва озуқаси учун ғамлаб қўйилди.

М. ЭРОНОВ.

ХЎЖАЛИК ЮРИТИШ МАҲОРАТИ

КПСС XXVII съезди ва Ўзбекистон Компартияси XXI съездида ҳар бир ишда, ҳамма соҳада тежамкорликни кучайтириш, бу ишни оқилона ташкил этиш масаласига катта аҳамият берилди. Чиндан ҳам мамлакатни иқтисодий ва социал ривожлантиришнинг навбатдаги беш йиллик ҳамда олисроқ муддатга мўлжалланган Асосий йўналишларида бу соҳадаги вазифалар аниқ баён этилган. **«Ишлаб чиқаришни интенсивлашнинг энг муҳим омилларидан бири бўлмиш тежамкорлик режими изчиллик билан кучайтирилсин. Ресурсларни тежаш халқ хўжалигининг ошиб бораётган эҳтиёжларини қондиришнинг ҳал қилувчи манбаига айлантирилсин»**, дейилади бу муҳим ҳужжатда.

Ана шу кенг кўламли вазифаларга мувофиқ ҳамма жойда тежамкорлик учун курашни авж олдириш зарур. Бу борада Наманган областида қандай ишлар амалга ошириляпти?

Область экономикасини ривожлантиришнинг ўн биринчи беш йилликдаги якунлари таҳлили шуни кўрсатдики, ижтимоий ишлаб чиқариш самарадорлиги ортди. Саноатда ишлаб чиқариш ҳажми пландаги 35,7 процент ўрнига 40 процент кўпайди. Фан-техника тараққиётини жадаллаштириш бўйича 2 мингдан ортиқ тадбир ишлаб чиқаришга татбиқ этилиб, 15 миллион сўмликдан кўпроқ самара олинди. Меҳнат унумдорлиги 19,6 процент ўсди.

Иқтисод ва тежамкорлик учун кураш яхши самаралар берди. Область саноат корхоналари 1985 йил учун товар маҳсулоти таннархини ярим процент камайтириш, тежалган хом ашё, ёқилғи-энергетика билан 2 кун ишлаш ҳисобига 12 миллион сўмликдан кўпроқ моддий ресурслар тежаб қолди. Бу билан область саноат корхоналари иқтисод қилинган ресурслар ҳисобига 3,6 кун ишлашига имкон яратилди.

Қурилиш-монтаж ташкилотларида ҳам тежамкорлик режимини кучайтиришга катта эътибор беріляпти. Бир йилда қурувчилар қарийб 1,7 миллион сўмлик маблағни тежашга эришдилар. 10-қурилиш тресті, «Облколхозстрой» тресті, «Электротерм» республика ишлаб чиқариш бирлашмасининг Наманганддаги бош корхонаси, химия заводи, аврли газламалар, уйсозлик комбинатлари тежамкорликдаги ютуқларга, айниқса, катта ҳисса қўшмоқдалар.

Чиқиндисиз ва кам чиқитли технологияни жорий этиш, шунингдек, иккиламчи ресурслардан фойдаланиш тежамкорликнинг муҳим резервларидан ҳисобланади. Бу борада яхши тажрибалар ҳам тўпланган. Масалан, Наманган шаҳар сут заводида ёғи олинган сут, зардоб каби иккиламчи, илгари ташлаб юбориладиган маҳсулотлардан ёғсизлантирилган творог, «Пахта», «Корча» ичимлиги тайёрлашда фойдаланилмоқда.

Сутни қайта ишлашдан ҳосил бўладиган «пахта»дан иккиламчи тарзда фойдаланилганда унинг ҳар бир тоннаси ҳисобига 35 сўмдан иқтисодий самара олиш мумкинлиги исботланди. Бу,

ТЕЖАМКОРЛИК— ҲАММАНИНГ ИШИ

йилига 24 минг сўм иқтисодий самара бермоқда. Сут зардобидан қоғоз-целлюлоза саноатида фойдаланиладиган казеинат олинмоқда.

Зардоб нон маҳсулотлари тайёрлашда ҳам ишлатилмоқда. Нон пиширишда 1 тонна зардоб ишлатилганда 20 килограмм ун тежаб қолиняпти. Областдаги нон комбинатлари ҳар йили 1000 тоннадан кўпроқ зардоб ишлатиб, тонналаб унни тежаб қолмоқдалар. Заводда баъзи беморлар учун ҳар йили ёғи олинган сутдан 800 тоннадан кўпроқ маҳсулотлар ишлаб чиқариш йўлга қўйилиши ҳисобига 45 минг сўм иқтисодий наф кўрилмоқда.

Иккиламчи ресурслардан фойдаланиш ҳисобига анча бирламчи материаллар тежаб қолинади. Корхоналар иккиламчи ресурслар топширгани эвазига аҳолига тақчил халқ истеъмоли товарларини таклиф қилмоқдалар.

Аммо областда ҳозирча бундай корхоналар оз. Иккиламчи ресурслар қабул қилиш пунктлари, тайёрлов дўконларининг торлиги ишни тўлақонли бажаришга ҳалақит бермоқда. Шу эҳтиёж асосида ўн иккинчи беш йилликда ҳар бирининг лойиҳа қиймати 40 минг сўмлик 6 та магазин қуриш кўзда тутилган. Тайёрловчилар сони ҳам етарли эмас. Ваҳолонки, районларда ўнлаб жамоатчи тайёрловчиларни ишга жалб этиш мумкин. Айниқса, мактаблар, муассасалар ва ташкилотларда бу ишни яхши йўлга қўйиш керак. Аҳоли турар жойларида жуда кўп қоғоз материаллари маиший чиқиндилар билан ташлаб юборилмоқда. Бу атроф-муҳитни ифлослантириш билан бирга, моддий бойликлар беҳуда йўқотилишига олиб келмоқда.

Хўжалик моллари ва маданий буюмлар заводида тежамкорлик тадбирларига яхши эътибор беріляпти. Мебель цехида гидравлик пресс ўрнатилгани туфайли тахта қолдиқларидан уй-рўзғор буюмлари тайёрланмоқда. Металл буюмлар тайёрлаш цехида чиқиндилардан фойдаланиш эвазига 40 тонна металл тежалди. Оҳак пишириш технологияси ўзгаргани натижасида 100 тонна кўмир тежаб қолинди, маҳсулот тайёрлаш қарийб 4 марта тезлашди.

Дон маҳсулотлари корхоналарида тежамкорлик режимини технология жараёнларида қўлланиш ҳам ижобий самаралар берди. Биргина ўтган йили асосий воситаларни, технологик қурилмаларни ўз вақтида қаровдан ўтказиш, назорат қилишни кучайтириш ҳисобигагина 700 минг киловатт-соат электр энергияси тежаб қолинди. Бу тежалган энергия билан 10 кун ишлаш имкони туғилди. Тежамкорлик ҳаракатини авж олдириб, бундай яхши натижаларга эришаётган корхона ва ташкилотлар анчагина.

Дон маҳсулотлари, мебель корхоналари, саноат моллари ҳамда озиқ-овқат савдоси идораларида иккиламчи хом ашёдан иқтисодий самара кўриш соҳасида диққатга сазовор ишлар қилинмоқда.

Материалларни тежаш учун кураш конструктор, технолог, иқтисодчи ҳисобкитобидан, ишчи дастгоҳидан бошланади. Шунинг учун ҳам ҳар бир ходим манфаатдорлик билан иш тутиши, фаолиятнинг ҳамма соҳаларида интенсивлашнинг энг муҳим резерви бўлган тежамкорлик режимини ҳар томонлама кучайтириш тадбирларини кўриши зарур.

Ўзбекистон Компартияси XXI съездида кўрсатиб ўтилганидек, ишлаб чиқарилаётган маҳсулотларга ҳалигача кўп меҳнат ва материал сарфланмоқда. Биз моддий маблағлар ва ресурсларни тежаб-терғаб сарфлашни ўрганишимиз, бу фазилатни ҳар бир меҳнатчига сингдиришимиз лозим.

Т. МИРЗАМАҲМУДОВ,
иқтисод фанлари кандидати.
Наманган шаҳри.

ЎЛКАМИЗ НОЗ-НЕЪМАТЛАРИ

ЁЗ САХОВАТИ

Ўлкамизда ғарк пишиқчилик. Ишкомларда шарбатга тўлган узум, ҳосилини кўз-кўз қилаётган олма, нашвати, шафтолилар соҳибкорлар саховати, шарафли меҳнати самарасидир. Айниқса, Ховос районидаги Мичурин номли боғдорчилик-узумчилик совхозида мевалардан мўл ҳосил етиштирилди. Ҳозир бу ерда бутун куч пишиб етилган мева ҳосилини пешма-пеш эл-юрт дастурхонига тортиқ этишга қаратилган.

Соҳибкорлар съездлар йилини зафарлар йилига айлантиришга қарор қилишган. Бу йил улар давлатга 6400 тонна узум, 4410 тонна мева, 280 тонна полиз маҳсулотлари етказиб беришлари керак. Боғ ва далаларда меҳнат авжида.

Шу кунларда соҳибкорларнинг қўли-қўлига тегмайди. Олма, узумнинг дастлабки ҳосили Бутуниттифоқ фондига етказилмоқда. Ширин-шарбат меваларни сифати бузилмаган ҳолда истеъмолчиларга тортиқ этиш совхоз ишчилари, район агросаноат бирлашмаси ва тайёрлов идораси ходимларининг масъулиятига боғлиқ. Шунинг учун ҳам ҳар бир участкада сифат назоратчилари юксак талабчанлик билан иш олиб бормоқдалар.

Суратларда: 1. Хўжаликнинг 3-бўлими ишчиси Дилбар Матқулова узум термоқда. 2. Совхоз ишчиси Б. Хидиров, район агросаноат бирлашмаси бош мутахассиси Х. Раҳматуллаев ва агроном И. Бобожоновлар Бутуниттифоқ фондига жўнатилаётган маҳсулотлар сифатини кўздан кечиришмоқда. 3. Совхознинг илғор ишчиси Бувра Мўминова. У кунига 400—500 килограмм олма теришга муваффақ бўлаётир.

А. ТЎРАЕВ фотолари.

ИНСОН АЗИЗ, ХОТИРАСИ ҲАМ

Мукаррам опа тиқ этса эшикка қарайди. Эридан дарак йўқ. Тошкентдан узоғи билан бир ҳафтада қайтаман деган эди. Жиззахдан кетганига роппа-роса ўн кун бўлди. Мукаррам опа эрининг ишхонасига ҳам бориб келди.

— ...Тўғри, Нормуҳаммад Мансуров Тошкентда ўтказиладиган бухгалтерлар ўқувида қатнашиш учун командировка қилинган, — дейишди ишхонадагилар. — Кўп хавотирланманг, томошалаб юргандирлар, келиб қоладилар...

Бу гап аёл ташвишини бир оз енгиллатгандек бўлди. Аммо кўнгли безовта эди. Орадан икки кун шу зайлда бетоқат ўтди. Кейин Мукаррам опа ўғли Ҳайдарни Тошкентга йўллади. Ўғил эса ўша куниёқ уйига қайтиб борди.

— Отамни тополмадим. Таниш-билишларимиз ҳам бехабар...

Аёл ўша куниёқ қариндош-уруғларга хабар қилди. Эртаси куни катта ўғли Бахтиёр амакиси Мамазиё Мансуров билан яна Тошкентга йўл олишди. Улар пойтахдаги барча меҳмонхона, таниш-билишларнинг эшигига кириб чиқишди. Ниҳоят... изни «топишди»: Нормуҳаммад Мансуров «Ленинград» меҳмонхонасида 1985 йил 14 ноябрь куни вафот этиб, у 29 ноябрь куни Дўмбробод қабристонига дафн этилган эди.

Ўтган йилнинг 30 ноябрь куни Дўмбробод қабристонидан Н. Мансуров жасадини Форишга олиб кетишди ва ўша куниёқ Нурак қишлоғи қабристонига дафн этдилар. Коммунист Н. Мансуровнинг ибратли ҳаёти, унинг яхши ишлари шу маросимда ҳамқишлоқлари — Улуғ Ватан уруши қатнашчилари Ёқуб Камолов, Абдулла Абдураҳимов, пенсионер Менгли Маҳаммадиев ва қишлоқ ўқитувчиси Маҳаммад Қўнишев томонидан эсга олиб ўтилди...

Нормуҳаммад Мансуров немис-фашист босқинчиларига қарши жангларда қаҳрамонлик кўрсатгани учун орден ва медаллар билан тақдирланганди. У етти фарзандни вояга етказди. Қишлоқ хўжалиги ходимлари область касаба союзи комитетида масъул ходим бўлиб узоқ вақт ишлаган. Пенсияда бўлишига қарамай, қишлоқ хўжалик ходимлари касаба союзи Октябрь район комитетида бош бухгалтер бўлиб ишларди. У хизмат вазифасини ўтаётган пайтида ҳаётдан кўз юмган...

Нега марҳумни оиласи, ишхонасига хат-хабарсиз кўмиб юборишади? Ким бу ишга бош-қош бўлган?!

Отанинг тасодиф ўлими, бундан фарзандларнинг ўз вақтида воқиф бўлолмай қолишлари, марҳум жасадининг у қабристондан бу қабристонга кўчирилиши болаларни руҳий изтиробга солиб қўйганди. Отанинг оиладан узоқда тасодифан ўлими уларга тинчлик бермасди.

АХЛОҚ ВА ОДОБ

— Ахир отамиз ҳаётдан кўз юмганда олдида, атрофида бирор кимса бўлгандир? Наҳотки, бизга бор ҳақиқатни хабар қилиш шунчалик малол бўлса, — деб таажжубга тушарди фарзандлар.

Улар из қидиришга, ҳақиқатни билишга киришдилар. Ота билан «Ленинград» меҳмонхонасида сўнгги бор мулоқотда бўлган кишини топишди. Бойсун районидаги Панжоб қишлоғида яшовчи Улуғ Ватан уруши инвалиди Қурбонали Ҳолназаров марҳум ҳақида жуда самимий гаплар айтди: «Отангиз билан фахрлансангиз арзийди, яхши одам эди...»

Меҳмонхона ходимлари ҳам Н. Мансуров хулқ-атворида одатдан ташқари бирор воқеа рўй бермаганлигини қайд этадилар. Суд-медицина экспертизаси хулосаси ҳам буни тасдиқлайди: ўлим юрак хасталиги туфайли рўй берган.

Қ. Ҳолназаровнинг айтишича, 13 ноябрдан 14 ноябрга ўтар кечаси соат тўртда у уйғониб кетган. Қараса, ҳамхонаси — Н. Мансуров кароватдан йиқилиб тушган экан. Тезда бу ҳақда ўша қават навбатчиси З. Мальсаговага хабар қилган. Афсусланарли жойи шундаки, марҳумнинг оила аъзоларига биринчи бўлиб хабар қилиш шу ишдан хабардор ҳар бир кишининг бурчи эди.

Бу масъулиятни меҳмонхона ходимлари ҳам ўзларидан соқит қилиб милицияга, суд-медицина экспертизаси бюроси район прокуратурасига юклади...

Октябрь район ички ишлар бўлими бошлиғи Б. Сидиқов редакцияга йўллаган тушунтириш хатида шундай дейди:

«Н. Мансуров вафоти муносабати билан текшириш ишларида қатнашган участка инспектори, милиция лейтенанти Б. Ботиров марҳумнинг оиласига унинг вафоти ҳақида хабар қилмай хатога йўл қўйган. Ўз вазифасига совуққонлик ва масъулиятсизлик билан қараган Б. Ботировнинг хулқ-атвори район ички ишлар бўлими офицерларининг ўртоқлик судида муҳокама қилинади».

Октябрь район прокуратураси катта терговчиси А. Исмоилов 30 ноябрь куни марҳумнинг қариндошларига Н. Мансуровнинг паспорти, пенсия дафтарчаси ва бир неча ҳужжатларни топширади. Марҳумнинг ҳужжатлари унинг сейфида 15 кун ҳаракатсиз сақланган.

Район прокурори М. Шарофиддинов билан суҳбатимиз оддий, одатий иш кунларимиз, вазифаларимиз масъулияти ҳақида борди. У ҳам лоқайдлик ва бепарволикни жуда-жуда ёмон кўраркан. Лекин...

Ҳа, оддий, одатий иш кунларимиз замирида инсонлар тақдири ётади. Бу тақдирлар кўпинча бизнинг гражданлик бурчларимизга ҳам боғлиқ. Булар — одамгарчилик, меҳр-оқибат, киши оғир аҳволга тушганда атрофдагилар ҳушёрлик ва ҳозиржавоблик билан ёрдам қўлини чўзиши, ахлоқий поклик каби инсоний хислатлар бўлиб, бунинг чегараси йўқ.

Исмоилов суҳбат мавзуига дахлдор воқеа хаёлига қуйилиб келганидан ҳаяжонланиб, гапни илиб кетди:

— Мансуровнинг яқинлари жасадни олиб кетгани келишганда дам олиш куни эди, — дейди у. — Эртага келинглар, бугун ахир менинг қонуний дам олиш куним, дейишим ҳам мумкин эди. Лекин бу инсофдан эмасди.

Агар у шу инсоф ҳақида икки ҳафта олдин ўйлаганда эди, надоматга қолмасди.

Ким бўлишимиз, қандай лавозимда ишлашимиздан қатъи назар, бир-биримиз ҳақимизда қайғуриш, куюнчаклик, бировнинг тақдирига лоқайд муносабатда бўлмаслик — юксак ахлоқий фазилатларимиздир. Бу аввало одамийлигимиз белгиси, замонага муносиб маънавий бурчимиз бўлиб қолиши лозим.

Дилбар МАҲМУДОВА.

КИТОБ ЖАВОНИНГИЗГА

«ЎҚИТУВЧИ» НАШРИЁТИ ҚУЙИДАГИ КИТОБЛАРНИ РУС ТИЛИДА НАШР ЭТДИ:

Р. Т. Толипова. Студентларнинг рус тилига қизиқишини ривожлантириш. 156 бет. Баҳоси 25 тийин.

Методик қўлланмада рус тили машғулотларига бўлган қизиқишга ёрдам берадиган метод ва формалар ҳақида гап боради.

Х. БОБОЖОНОВ. Рус тилини ўқитишда луғат билан ишлаш. 32 бет. Баҳоси 5 тийин.

Рисола луғат билан ишлаш ва унинг формаларига бағишланган.

Э. ХОЛИҚОВ, К. ЭШЧОНОВ, И. АЛИМОВ. Ўрта Осиёда ерларни суғориш ленинча ғояларининг амалга оширилиши. 248 бет. Баҳоси 65 тийин.

Қўлланмада социализмга ўтиш шароитида Ўрта Осиё республикаларидаги суғориладиган деҳқончилик, ирригация қурилишлари, қўриқ ерларни суғориш ва ўзлаштириш комплекс программасини амалга ошириш каби масалалар баён қилинган.

И. ОДИЛОВ. В. И. ЗЕМЕЛЬ. Химия дарсларида диалектик материаллардан фойдаланиш. 24 бет. Баҳоси 5 тийин.

Китобчада химия дарсларида айрим темалар бўйича ўқувчиларнинг мустақил ишини ташкил этишда диалектик материаллардан фойдаланиш хусусида гап юритилади.

ОЛИМЛАР ЛАБОРАТОРИЯСИДА

НЕЙРОННИ ТАДҚИҚ ЭТАДИГАН АСБОБ

Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Физиология институти олимлари нейроннинг кўпгина сирларини очишларида... илон, чаён, қора қурт ёрдам берди. Аниқроқ қилиб айтсак, шулардан олинадиган заҳарнинг таркибий қисми бўлмиш нейротоксинлар ёрдам берди. Нейротоксин нерв ҳужайрасининг қобиғи — нейронларнинг муҳит, бошқа ҳужайралар билан ўзаро алоқасини амалга оширувчи мембранани тадқиқ этиш учун яхши асбоб бўлиб чиқди.

Мембрана ўзига хос табиий ғовдир. У нейронни бир хил молекулалардан муҳофаза этади ва айни пайтда унинг нормал фаолияти учун зарур моддаларни ўтказиб юборади. Лекин, нейротоксинлар шундай «девор»ни осонгина тешиб ўтиши ёки уни тўсиб қўйиши мумкин. Олимлар заҳарларнинг таркибий қисми нерв ҳужайраларига танлаб таъсир этишини аниқладилар: Уларнинг бири мускулларнинг ишлаши учун нейронларга импульслар узатилишини бузади, бошқа хиллари қон ивиш системасига таъсир кўрсатади.

— Биз мембраналарнинг тузилишини, айрим компонентлари иши механизмини тушуниб етишга муваффақ бўлдик. Бу эса уларнинг фаолиятини бошқаришга имконият беради, — дейди Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг мухбир аъзоси, физиология институтининг директори Б. О. Тошмуҳамедов. — Тадқиқотлар нерв системаси касалликларини даволаш учун янги юксак самарали дори-дармон олиш, қишлоқ хўжалиги учун экологик соф ва танлаб таъсир кўрсатадиган инсектицид моддалар яратиш йўлини очиб беради.

Биологик мембраналарни тадқиқ этиш — ҳозирги замон биофизикасининг энг муҳим вазифаларидан биридир. Ўзбекистонлик олимлар ўз ишларида Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашига аъзо бўлган мамлакатлар илмий-техник тараққиётни жадаллаштириш комплекс программаси доирасида социалистик давлатлардаги ҳамкасблари билан қалин ҳамкорлик қилмоқдалар. Ҳужайралараро, алоқалар қиёсий физиологияси Венгрия биофизиклари билан биргаликда республикамизнинг мутахассислари ишлаб чиқаётган мавзулардан биридир. ГДР олимлари мембрана ферментларини тадқиқ этмоқдалар. Бундай меҳнат тақсимоти ишдаги параллелчиликдан қочишга, қардош мамлакатлар илмий потенциалидан тўлароқ фойдаланишга имкон беради. Ҳамкорлик доирасида бажарилган тадқиқотлар Чехословакияда нашр этиладиган халқаро «Умумий физиология ва биофизика» журналида эълон қилинмоқда. Мутахассислар ўз илмий изланиш натижаларини экспериментлар кенгашида бирбирлари билан баҳам кўрадилар. Бу нарса мембраналар биофизикасида фундаментал тадқиқотлар олиб бориш учун кенг имкониятлар очибгина қолмайди. Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашига аъзо бўлган мамлакатлар илмий-техникавий ҳамкорлиги программасига кўра медицина, қишлоқ хўжалиги, микроэлектроникада амалий вазифаларни ҳал этиш учун биофизика соҳасидаги мана шу тадқиқотларнинг натижаларидан фойдаланиш ҳам мўлжалланган.

И. ГРЕБЕНЮК,
ЎзТАГ мухбири.

АНЪАНА

ХАЛҚ АМАЛИЙ САНЪАТИ

Ўзбекистон ССР халқ рассоми Камол Туропов сополдан қадимги кўзаларнинг шаклини такрорловчи митти совғалар яратди. Коллекцияни республика Маҳаллий саноат министрлигининг бадиий кенгаши тасдиқлади.

Камол Туропов кулоллар авлодидан. Дастлабки лаганларини етти ёшлигида чархда тайёрлаб, ўзи гул солганди. Ана шу лаган ҳозир ҳам Туроповлар уйида сақланади. Бу ердаги ҳамма нарса қадимги халқ ижодиёти билан алоқадордир. Уста кўп йиллар мобайнида сополларга ишланган ғалати гулларни йиғиб, Ўзбекистон турли зоналаридаги буюмларнинг анъанавий шаклларини ўрганиб борди. Шундай қилиб, у кулолчилик санъатининг ўзига хос услублари коллекциясини йиғишга муваффақ бўлди. К. Туропов сопол буюмларга ишланадиган ранг-баранг гулларнинг авторидир. Бугунги кунда республиканинг ҳамма кулоллари шундан фойдаланяптилар. Унинг ишлари жаҳоннинг 17 мамлакатида кўрсатилган, СССР Халқ хўжалиги ютуқлари виставкасининг дипломлари билан тақдирланган.

К. Туроповнинг янги ишларида халқ усталарининг энг яхши анъаналари ўз аксини топмоқда. Уста ҳар хил кўзалар учун яна бир неча эскиз тайёрлади. У шуларга қараб, ашё тайёрлашни ўн ёшлик набираси Акмалга ишониб топширди.

(ЎзТАГ мухбири).

СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ●

БУНИ ЖАВОБ ДЕЙДИЛАР

КАСПАРОВ — КАРПОВ БАҲСИДА

Тўртинчи партияни давом эттирмай таслим бўлган жаҳон экс-чемпиони бешинчи учрашувни ажиб услубда ўтказди. Жавоб «тўп»ини киритиш учун унга 32 юриш кифоя қилди.

Биз аввалги шарҳимизда, реванш-матчининг дастлабки ҳафтасидаги назарий баҳс жаҳон чемпиони фойдасига ҳал бўлди, деган эдик. Бу шарҳга қисқача илова қилишга тўғри келяпти.

Биринчи ва учинчи партияларда оқ доналарни сурган жаҳон экс-чемпиони ҳақиқатдан ҳам дебютда хиёлгина афзалликка эришди. Аммо бу устунлик рақиб кўрсатган пухта қаршиликлар ҳароратида «буғланиб» кетди. Иккинчи ва тўртинчи партияларда эса оқлар дебютда эришган устунлигидан анча унумли фойдаланди. Каспаров бир ярим очко ўрнига икки очко олишига бир баҳя қолди. Бунинг асосий сабаби, Карпов оқлар билан Грюнфельд ҳимоясида принципиал довондан бурилиб кетаётганлиги ва қоралар билан Нимцович ҳимоясини қўллаб, дебютдан чиқиш пайтида оқсаброқ қолаётганлигида кўринди.

Воқеалар жараёни Карповдан ушбу баҳс учун тайёрлаган қуролларини зудлик билан «жорий ремонт»дан чиқаришни талаб қилиб қолди. Бешинчи партияда жаҳон чемпиони қоралар билан тағин ўша Грюнфельд ҳимоясини ишга солди. Карпов юришлар тартибига ўзгартиш киритди — бешинчи юришда шоҳ томонидаги отини чиқариш ўрнига «е» пиёдасини бир ҳол суриб, иккинчи филига йўл очди. Қоралар кескин вариантга боришдан қайтмади. Жадал юришлар оқибатида фарзинлар алмашиб кетгач, оқлар бир пиёда ортиб қолди. Шу пайт Каспаров рақибининг кучли пиёдалар марказини қуршовга олиш режасини туза бошлади. Бунга жавобан Карпов ортиқ пиёдасини бериб, ҳариф кучларининг ҳаракатини чеклашга муваффақ бўлди. Энди оқ сипоҳларни асосий жанг майдонидан чалғитиш зарур бўлиб қолди. Шу мақсадда жаҳон чемпиони чеккадаги йўли очиқ пиёдасини олға суришга тушди.

Ўзининг 22-юриши олдидан ярим соатча ўйга толган Карпов позициявий афзаллигини янада мустаҳкамлаш йўлидан борди. Каспаровга тактикавий йўллар билан «сувни лойқалатиш»дан бўлак чора қолмади. Ана шу мақсадда у 25-юришда узоқ ўйлаб бир пиёдани беришга аҳд қилди. Қораларнинг икки рухи активликка эришди-ю аммо филлари сира жонлана олмади. Кейин қораларнинг рухлари ҳам чекина бошлади, иккинчи пиёдани бой бериш мажбурий бўлиб қолгач, Каспаров 32-юришда қаршиликни тўхтатди.

Ҳисоб тенглашди — 2,5: 2,5. Сўнгги икки учрашувда галма-галдан биттадан ажойиб зафар қучган гроссмейстерлар бир-бирларига муносиб ҳариф эканликларини шахмат оламига такрор намойиш қилдилар.

Бугун 6-партия ўйналиши керак. Оқ доналарни Каспаров суради.

М. МУҲИДДИНОВ,
«Совет Ўзбекистони» шахмат шарҳловчиси.

Редактор ўринбосари
Т. НАЖМИДДИНОВ.

РЕКЛАМА * ЭЪЛОНЛАР

СССР Мелиорация ва сув хўжалиги министрлиги
ЗАФАРОБОД ГИДРОМЕЛИОРАЦИЯ ТЕХНИКУМИ
1986—1987 ўқув йили учун
қуйидаги ихтисосликлар бўйича

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

КУНДУЗГИ БЎЛИМГА:

гидромелиорация — сув хўжалиги объектларини қуриш учун гидротехниклар, мелиоратив системалардан фойдаланиш, колхоз-совхозларни сув билан таъминлаш бўйича техниклар, сув хўжалиги лойиҳа-қидирув ташкилотлари учун мутахассислар тайёрлайди ҳамда уларга «В» категорияли ҳайдовчи гувоҳнома берилади.

Гидромелиорация ишларини механизациялаш — сув хўжалиги системаси қурилиши ва ундан фойдаланиш, мелиоратив, қурилиш машиналари, насос станцияларидан фойдаланиш ва уларни ремонт қилиш бўйича техник-механиклар тайёрлайди ҳамда уларга «В» ва «С» категорияли ҳайдовчи гувоҳномаси қўшиб берилади.

Қишлоқ хўжалигини механизациялаш — колхоз-совхозлар ва бошқа хўжаликлар, корхоналар учун техник-механиклар, машина-трактор паркларига техника хизмати кўрсатиб, жорий ремонт ўтказиш учун мутахассислар тайёрлайди ҳамда уларга «В» ва «С» категорияли ҳайдовчи гувоҳномаси қўшиб берилади.

Автомобиль транспортидан фойдаланиш, автохўжаликлар ва автопарклар учун автоколонна бошлиқлари, бош диспетчерлар ҳамда автомобилларда юк ташиш ва йўловчилар ташиш ишларини ташкил этувчи кадрлар тайёрлайди.

СИРТҚИ БЎЛИМГА:

гидромелиорация, қишлоқ хўжалигини механизациялаш, автомобиль транспортини эксплуатация қилиш.

Аризалар кундузги бўлимга (барча мутахассисликлар бўйича) 14 августгача, сиртқи бўлимга автомобиль транспортини эксплуатация қилиш мутахассислигига 10 августгача, гидромелиорация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш мутахассислигига 2 октябрдан 30 ноябргача қабул қилинади.

Гидромелиорация ва гидромелиорация ишларини механизациялаш ихтисосларига кириш имтиҳонларисиз қабул қилиш тажриба қилинади. Қишлоқ хўжалигини механизациялаш ихтисосига саккиз йиллик маълумотли ва ўрта мактабни «4» ва «5» баҳолар билан битирганлар имтиҳонсиз қабул қилинади.

Кириш имтиҳонлари кундузги бўлимда (барча ихтисослар бўйича) 21 августгача сиртқи бўлимда автомобиль транспортини эксплуатация қилиш ихтисослигига 10 августдан 20 августгача, қишлоқ хўжалигини механизациялаш ихтисослигига 5 декабрдан 15 декабргача ўтказилади.

Машғулотлар ўзбек, рус ва тожик тилларида олиб борилади.

Бизнинг адрес: Тожикистон ССР, Ленинобод область, Зафаробод райони, Зафаробод посёлкаси, Гидромелиорация техникуми.

СССР Молия министрлигининг
ТОШКЕНТ МОЛИЯ ТЕХНИКУМИ
1986—1987 ўқув йили учун кундузги ва сиртқи бўлимларга

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Техникум Ўзбекистон ССРнинг молия, страхование ва бюджет муассасалари учун қуйидаги ихтисослар бўйича ўрта малакали мутахассислар тайёрлаб беради; бюджетнинг тузилиши ва ижроси, давлат даромадлари, давлат страхованиеси, бюджет ҳисоби.

Кундузги бўлимга ўрта маълумотли, 30 ёшгача бўлганлар қабул қилинади. Ўқиш муддати 1 йилу 8 ой. Сиртқи бўлимга ёшидан қатъий назар ҳамма қабул қилинади. Ўқиш муддати — 1 йилу 10 ой.

Ўқишга кирувчилар қуйидаги ҳужжатларни топширадилар: директор номига ёзилган ариза, маълумоти ҳақида ҳужжат (асли), медицина справкаси, (086/У форма), маъмурият томонидан тасдиқланган меҳнат ёки колхоз дафтарчасидан кўчирма, 4 дона фотосурат (3х4 см.). Паспорт, ҳарбий билет ёки ҳарбий хизматга чақирилувчилар рўйхатда турганлиги ҳақидаги гувоҳнома шахсан кўрсатилади.

Кундузги бўлимга қабул қилинганлар умумий асосларда стипендия ва ётоқхона билан таъминланадилар.

Ҳужжатлар — сиртқи бўлимга 10 августгача, кундузги бўлимга 14 августгача қабул қилинади.

Бизнинг адрес: 700138, Тошкент шаҳри, Ғафур Ғулом кўчаси, квартал Г—9 «а», 18 (77, 2, 29, 13-автобуслар, 4, 9-трамвайларнинг «Чўпонота» бекати).

●

Ўзбекистон ССР автомобиль йўлларида кўприклар қурадиган
«УЗМОСТОСТРОЙ РЕСПУБЛИКА ТРЕСТИ

ТУГАТИЛДИ

Ҳамма даъволар 22 августгача қабул қилинади.

●

Ўзбекистон ССР Қишлоқ қурилиши министрлигининг «Узсельстройиндустрия» трестига қарашли
МОДДИЙ-ТЕХНИКА ТАЪМИНОТИ КОНТОРАСИ

ТУГАТИЛДИ

Ариза ва даъволар тугатиш комиссияси томонидан 26 августгача қабул қилинади.

Адрес: Тошкент шаҳри, Фарҳод кўчаси, 6-«а» уй.

Наманган шаҳридаги
15-АВТОРЕМОНТ ЗАВОДИ
ташкилотлардан
«Москвич» ва «Газ-24» автомашиналарининг ҳамма модификацияларини чекланмаган миқдорда

КАПИТАЛ РЕМОНТГА ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Мурожаат учун адрес: 716010, Наманган шаҳри, Марғилон кўчаси, 105-уй. Телефонлар: 6-25-44, 6-28-05.

●

Театр

ҲАМЗА НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 8/VIII да **Юлдузли тунлар,** 9/VIII да **Зебуннисо.**

М. Қориёқубов номидаги Ўзбек давлат филармонияси коллективи филармониянинг собиқ созандаси, пенсионер, Ўзбекистон ССР халқ артисти

Аюб ҚОДИРОВнинг

вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдириб, марҳумнинг оила аъзоларига таъзия изҳор қилади.

Ўзбек Давлат «Ёш гвардия» драма театри коллективи театр директорининг ўринбосари И. Шариповга онаси

Саида ОРТИҚОВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Р. Р. Шредер номли боғдорчилик, узумчилик ва виночилик илмий-ишлаб чиқариш бирлашмаси коллективи Самарқанд филиалининг кекса хизматчиси, бош бухгалтер

Тўйчи Алиевич АЛИЕВнинг

вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдириб, марҳумнинг оила аъзоларига таъзия изҳор қилади.

«Узвторцветмет» республика ишлаб чиқариш бирлашмаси коллективи бирлашма директори М. Ғ. Ғозиевга акаси

Сафохон Ғозиевич ҒОЗИЕВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Тинглang, томоша қилинг — 8 АВГУСТ, ЖУМА

ТВ

МОСКВА-I. 9.00 — «Время». 9.45 — Ҳужжатли фильмлар. 10.25 — «Дунё ва ёшлар». 11.00 — «Ошга ўрток, бошга тўқмоқ». Бадиий фильм. 11.55 — Концерт. 12.55 ва 15.00 — Янгиликлар. 15.20 — Ҳужжатли фильмлар. 16.10 — «Рус тили». 16.45 — Г. Мурзаи куйлайди. 17.15 — «Ҳаракат хавфсизлиги учун». 17.20 — «Дунё бўйлаб 80 кун». Мультфильм, 9, 10, 11-сериялар. 18.25 — Ҳужжатли фильм. 19.15 — «Дунё воқеалари». 19.30 — Ҳужжатли фильм. 19.40 — Агросаноат: бугун ва эртага. 20.10 — «Оперетта, оперетта». 21.30 — «Время». 22.05 — «Экипаж». Бадиий фильм, 1 ва 2-сериялар.

МОСКВА-II. 9.00 — Гимнастика. 9.20 — «Чопарлар шошилмоқда». Бадиий фильм. 10.40 — Ҳужжатли фильм. 11.05 — Концерт. 11.25 — «Сиз яратган боғ». 11.55 — Инглиз тили. 12.25 — Болалар учун фильм. 13.35 — «Сизга манзур адабиётлар». 14.15 — Янгиликлар. 14.20 — «...16 ёшгача ва ундан катталар». 18.30 — Янгиликлар. 18.40 — А. Катц чалади. 19.15 — Стендга отиш. Халқаро мусобақалар. 19.40 — Н. Козлова куйлайди. 20.00 — «Оилавий турмуш этикаси ва психологияси». 20.30 — «Хайрли тун, кичкинтойлар!». 20.45 — «Ҳамма учун ва ҳар бир киши учун». 21.15 — Ҳужжатли фильм. 21.30 — «Время». 22.05 — Ҳужжатли фильм. 23.00 — Баскетбол. Жаҳон чемпионати.

ТОШКЕНТ-I. 7.30 — Ритмик гимнастика. 7.50 — «Салом, кичкинтойлар!». 8.00 — «Ўринбосарлар улғаймоқда». 8.20 — «Тонгги тароналар». 8.30 — «Ахборот». 18.00 — Янгиликлар. 18.15 — «Ёшлик». 18.45 — Мультфильм. 19.00 — «КПСС XXVII съезди қарорлари — ҳаётга!». 19.30 — «Ахборот». 19.45 — «Ҳинд киноси саҳифалари». 20.30 — «Ахборот». 20.50 — «Ижод саҳифалари». М. Шайхзода. 21.30 — «Время». 22.05 — «Ахборот» танқид қилади...». 22.25 — Концерт. 23.05 — «Бугун оламда нима гап».

ТОШКЕНТ-II. 9.00 — 15.05 — Москва-II. 18.00 — «Советлар мамлакатининг кишилари». 19.05 — Ритмик гимнастика. 19.25 — «Сакраш ҳуқуқи». Бадиий фильм. 21.00 — «Дам олиш маршрутлари бўйлаб». 21.30 — Москва-II.

Р

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 8.30 — «Меҳнат шарофати». 9.30 — «Совет Ўзбекистони: одамлар, ишлар ва режалар». 10.15 — «Хоразм фрескалари». 11.15 — «Юность». 12.10 — Шахмат. Жаҳон чемпионати. 12.15 — «Строитель Узбекистана». 13.00 — «Чорвадор». 14.00 — Қишлоқ хўжалик ходимлари учун эшиттириш. 15.40 — «Одобим офтобим». 16.00 — «Дўстларимиз овози». 18.15 — «Бизнинг дам олиш вақтимиз». 18.30 — Студент ва ёшлар учун концерт. 19.25 — «Мароқли дам — меҳнатга ҳамдам». 19.50 — Халқаро кундалик. 21.15 — «Ёшлик». 22.30 — «Бугун радиотеатрда». 23.35 — Дам олиш концерти.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ
Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР

Редакция адреси: 700000, ГСП, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32.

Хатлар ва оммавий ишлар бўлими телефонлари — 33-21-43, 32-54-16, 32-53-20, 32-53-21, 33-11-49, 32-54-06.